

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

“DOĞALLIĞIN ZİRVESİNDE YAZAR VE ŞAİR”

İBRAHİM TENKEKİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

EBUBEKİR YİĞİT

DANIŞMAN

Prof. Dr. ŞAHMURAT ARIK

KASTAMONU 2019

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

“DOĞALLIĞIN ZİRVESİNDE YAZAR VE ŞAİR”
İBRAHİM TENKEKİ

EBUBEKİR YİĞİT

DANIŞMAN

Prof. Dr. ŞAHMURAT ARIK

KASTAMONU-2019

TEZ ONAYI

Ebubekir YİĞİT tarafından hazırlanan “Doğallığın Zirvesinde Yazar ve Şair: **İBRAHİM TENKEKECİ**” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri üyeleri önünde savunulmuş ve oy birliği ile **Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Doç.Dr. Cıldız İSMAİLOVA
KARABÜK Üniversitesi

.....

Jüri Üyesi
(Danışman)

Prof. Dr. Şahmurat ARIK
Kastamonu Üniversitesi

.....

Jüri Üyesi

Dr.Öğr.Üyesi Malik BANKIR
Kastamonu Üniversitesi

.....

27/05/2019

Enstitü Müdürü:

Prof. Dr. Cevdet YAKUPOĞLU.....

.....

TAAHHÜTNAME

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildirir ve taahhüt ederim.

İMZA

Ebubekir YİĞİT

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

“DOĞALLIĞIN ZİRVESİNDE YAZAR VE ŞAİR: İBRAHİM TENKEKECİ”

Ebubekir YİĞİT

Kastamonu Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr.Şahmurat ARIK

Şair, diğer insanların sıradan gördükleri birçok durumu kendi fikri ve hissi duygularıyla farklı yorumlayan, adeta süzgeçten geçiren, kendi bakış açısıyla sunan kişidir. Şiir ise, şuurunda olma eylemidir, idrak gerektirir. Ben şiir yazmıyorum, dünyayı bir kenara yazıyorum, diyen bir şairdir İbrahim Tenekeci.

Şiirlerinde dikkati çeken, kelimenin anlamından çok cümledeki yeridir. “Kendi adıma, ritmi daima canlı tutmak için, iki ve üç hecelik kelimeleri tercih ediyorum.” Bu sözünden de anlaşılıyor ki şair sözü yormadan olanı olduğu gibi vermeye çalışmıştır. İbrahim Tenekeci’yi özgün kılan da budur. *Şair kimliği ile bakıldığında şiirlerinde, bireyin dünya ile anlaşmazlığını gözler önüne sermektedir. Özellikle dünyayla olan münasebetindeki farklılıklara ve tezatlarla değinmeden geçemeyiz. Dünyayı hiç sevmeyişini ve değer verilecek bir yer olmadığını açık bir ifade ile okuyucuya yansıtmıştır.* Eleştiriye açık konularda, toplumun düzensizliği karşısındaki yazdığı yazılarında vs. tavrını hep ince bir ironi ile ortaya koymuştur. Bu ironi onun bazen kendini ifade edişi bazen de olaylara karşı sitemidir. Sadelik, yalınlık olanı olduğu gibi yazma çabası onun dili kullanımındaki titizliğini ortaya koymaktadır. Her okur, onun yazılarında bugün farkına varmadan yitirdiğimiz “sürekli kayıp”larımız diyebileceğimiz birçok değeri hatırlar.

“İnsanız ve evvela insanları yazıyoruz” diyen bir yazardır İbrahim Tenekeci. Şairliğinin yanında usta bir deneme yazarıdır. Şair olan yazar olamaz kanısını yıkmıştır. Şiirde olduğu kadar deneme yazılarında, gezi yazılarında da bugün kayda değer yazılar kaleme almıştır. Hatta unutulmaya yüz tutmuş birçok “değeri” sözü

yormadan hatırlatır ve yazarlığında kendisine bunu bir görev bilir.

Onun meselesinin arkasında, yazılmış olmak için şiirler/yazılar kaleme almak değil, kendi deyimi ile aziz hatıralar bırakmak vardır. Bu yüzden onun yazıları tutunulacak bir dal olarak değil dikilecek bir fidan olarak gün geçtikçe edebiyatımıza kök salmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İbrahim Tenekeci, Kimsenin Kalbi, Üç Köpük, Güzellik Uykusu, Giderken Söylenmiştir.

2019, 59 Sayfa

ABSTRACT

Yiğit, Ebubekir

Kastamonu University

Institute for Social Science

Department of Turkish Language and Literature

Supervisor:

Prof. Dr. Şahmurat ARIK

Poet is a person who interprets many people in the ordinary situations of their own opinion and feel different interpretation of emotions, like a filter, offering from its own perspective.

Poetry is the act of being conscious and requires understanding. ‘‘I don't write poetry,

I write the world aside,’’ he said he is such a poet Ibrahim Tenekeci.

In his poems, what is remarkable in his poems is the place of the sentence rather than the meaning of the word.’’ On my own behalf, to keep the rhythm always alive, I prefer two and three syllable words’’

As we can see from this saying, the poet has tried to phrase the meaning not in complex but in simple form.

This is what makes Ibrahim Tenekeci unique. In his poems with the identity of the poet, he reveals the individual disagreements with the world. Especially the differences in the relationship with the world and we cannot pass without mentioning contradictions. He has clearly reflected to readers that he doesn't like the World and worth nothing to give it. Especially the differences in the relationship with the world and we cannot pass without mentioning contradictions. He has clearly reflected to readers that he doesn't like the World and worth nothing to give it. The subject that are written in criticism, in his writing, articles etc. about the society of the disorder, he always reflects his attitude with a tiny irony. This irony is sometimes his self-expression and sometimes against the system. Purenness, the effort of writing simplicity reveals his meticulousness in the use of his language. Every reader remember in his writings the many values that we can call as

“our continuous losses” that we lost. Ibrahim Tenekeci is a writer who says “We are human and we are writing people first “ Besides his poetry, he is a veteran essayist.

He cut down the idea that “Poet cannot be a writer.” As in poetry and aslo in his essays and travel writings he has written articles of value. As well he reminds many” values “ that are forgotten with his relief and in his writing he knows a task to do it.

His main intention is not only write poems /proses but also leave Saint memories with his own statement. So his writings aren’t a branch to be held but they are sapling to be planted to root in our literature.

Keywords: İbrahim Tenekeci, Kimsenin Kalbi, Üç Köpük, Güzellik Uykusu, Giderken Söylenmiştir.

2019, 59 pages

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın her bir adımında, sonsuz desteği, anlayışı, bilgi ve tecrübeleri ile yanımda olan tez danışmanım Prof. Dr. Şahmurat ARIK'a, yardımları için Hilal GÖZÜTOK'a, çalışma boyunca maddi-manevi desteklerini esirgemeyen sevgili eşim Halime Özgül YİĞİT'e teşekkür ederim.

ÖN SÖZ

“Doğallığın Zirvesinde Yazar ve Şair”: İbrahim Tenekeci” adlı bu çalışmada, İbrahim Tenekeci’nin 1997’den 2016 yılına kadar yayımlanmış olan şiirlerinde, insan, ölüm, dünyadan soyutlanış, tabiat, çocukluk vs. konuları incelenmiştir. Birinci bölümünde şairin hayatı, yayın hareketleri, eserleri, sanatı üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde şairin şairlik görevinden, şiir incelemelerinden bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde, şiirlerinin genelini oluşturan konularının yanında diğer konuları da incelenmiştir. Dördüncü bölüm ise, Tenekeci’nin yazarlık yönü ve deneme kitaplarının tanıtımıyla ile oluşturulmuştur. “Son Söz” kısmında ise genel olarak şairin ve yazarın hem şiir kitaplarının hem de deneme kitaplarının tematik olarak incelenmesi sonucu elde edilen bilgiler yer alır.

Çalışmanın sonunda “Kaynakça” olarak verilen kısımda ise, çalışmanın başından sonuna kadar yararlanılan kaynaklar belirtilmiştir. Bu çalışmanın, şiirlerini yahut yazılarını yazarken edebiyata ve yazmaya dava olarak bakan İbrahim Tenekeci’nin kendine has üslubunu, duyuş tarzını anlatmaya kelimelerin yetmediğini ifade etmek isterim. Son olarak, inceleme boyunca yardımlarını esirgemeyen ve her türlü desteği sağlayan, tez danışmanım Prof. Dr.Şahmurat ARIK’a teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
“DOĞALLIĞIN ZİRVESİNDE YAZAR VE ŞAİR”: İBRAHİM TENKEKİ ..	1
1.) HAYATI- YAYIN HAREKETLERİ- ESERLERİ-SANATI	1
1.1) Hayatı-Yayın Hareketleri	1
1.2) Eserleri	2
1.3) Sanatı	12
2.) “ŞAİR” OLARAK İBRAHİM TENKEKİ	13
2.1) Dilin Hudutlarını Aşan Satırlar “Şiir”	14
3.) ŞİİRLERİNDE YER ALAN DİĞER KONULAR	37
3.1) “Çocukluk; O Çok Sesli Fotoğraf”	37
3.2) İnsanın Sığındığı Liman: “Tabiat”	40
3.3) Umut, İyimserlik ve İnsan	43
3.4) Dua ve Şükür	44
4.) “YAZAR” OLARAK İBRAHİM TENKEKİ	45
4.1) Yazarlığının Sesi: Deneme Kitapları.....	47
SON SÖZ	56
KAYNAKÇA	58
ÖZ GEÇMİŞ	59

DOĞALLIĞIN ZİRVESİNDE YAZAR VE ŞAİR”: İBRAHİM TENKEKİ

1. HAYATI - YAYIN HAREKETLERİ – ESERLERİ – SANATI

1.1.Hayati- Yayın Hareketleri

1 Eylül 1970 yılında Kastamonu ili Taşköprü ilçesinde doğdu.Üç aylıkken, ailesi İstanbul’a göç etti.Lise öğrenimini yarıda bıraktı.

İlk şiir ve yazıları, *Milli Gazete*’nin ‘Sizden Gelenler’ köşesinde yayınlandı. Sonrasında ağırlıklı olarak *Kardelen*, *Dergâh*, *Kırklar*, *Derkenar*, *Merdiven*, *Endülü*s, *Edebi Pankart*, *Düş Çınarı*, *İkindi Yağmuru*, *Kaşgar*, *Edebiyat Ortamı*, *Ayraç* ve *Türk Edebiyatı* dergilerinde göründü.1998 – 99 yılları arasında *Sağduyu* gazetesinde kültür sanat editörü ve köşe yazarı olarak çalıştı.

1 Ekim 1999 – 15 Ekim 2010 yılları arasında *Milli Gazete*’de köşe yazarı ve düşünce sayfası editörü olarak görev yaptı. Son iki yıl, Mehmet Vefa adıyla, *Milli Gazete*’nin günlük bulmacalarını da hazırladı.

2000-2005 yılları arasında, 36 sayı yayınlanan *Kırklar* dergisinin genel yayın yönetmenliğini yaptı. Aynı yıllar içinde, Birey ve Birun Yayınları’nda dizi editörü olarak yer aldı; kırktan fazla kitabın yayınlanmasına vesile oldu.

2005-2010 yılları arasında *Dergâh* dergisinin mutfağında bulundu, derginin son okumasını yaptı.

2011 yılında, kısa bir süre yayın hayatına devam eden Yeni Söz gazetesinin düşünce ve analiz editörüydü.

Hala Profil Yayınları’nda şiir editörlüğü, Yeni Şafak gazetesinde köşe yazarlığı yapmaktadır. Ayrıca aylık edebiyat ve fikriyat dergisi İtibar’ın genel yayın yönetmenidir.

Ağır Misafîr adlı eseriyle, 2008 yılında, Türkiye Yazarlar Birliği tarafından “Yılın Şairi” seçildi. Aynı yıl, “Yılın Yazarı” ödülünü de aldı.

Ayrıca üç kitap halinde Dergâh dergisi Şiir, Hikâye ve Yazı Güldesteleri’ni yayına hazırladı.(Kasım 2006- Ocak 2007)

Evli ve beş çocuk babasıdır.

1.2. Eserleri

ŞİİR:Üç Köpük-11.Baskı/Mayıs 2018, Peltek Vaiz-10.Baskı/Kasım 2016, Güzellik Uykusu-10.Baskı/Kasım 2016, Giderken Söylenmiştir-11.Baskı/Eylül 2017, Ağır Misafîr-11.Baskı/Haziran 2017, Kimsenin Kalbi-9.Baskı/Mart 2018, Görmeden Ölmek-5.Baskı/Temmuz 2017

DENEME:Uçuş Denemeleri-12.Baskı/Mart 2018, Son Düzlük-8.Baskı/Mart 2017, Tüfeksiz Hareketler-7.Baskı/Mart 2017, Sürekli Kayıp-3.Baskı/Aralık 2015, Geldik Sayılır-2.Baskı/Kasım 2017, Öbür Divan(Bazı Gazete Yazılarını Derlediği Eser)-4.Baskı/Mart2017

GAZETE YAZILARI

Ağustos(2012): Başlarken,Tabiatı Duyguya Çevirmek, Kardeşlik Ahlakı, Hatırla ve Sıkı Tut, Kibir Değil İzzet

Eylül (2012) : Millet Asla Unutmaz, Dostluk Üzerine, Herkes Gider Şiir Kalır, Bir İnsanı Tanımak, Hüsrev Hatemi İçin, Böyle Konuşmamıştık, Aşk Da Karanlıkça Ne Yapılacak, Ötesini Söylemeyeceğim, İsmet Özel Daima

Ekim (2012): Geçtim Dünya Üzerinden, Birlikte Yürümek, Açıklayabilirim, Kâğıda-Kaleme ve Kitaba Yürümek, İktidarla İmtihanımız, Kanaat Notu, Merhamet Ediniz, Nerede O Eski İnsanlar, Şimdi Uzaklardasın

Kasım (2012): Ah Yalan Dünyada, Zengin Çeşit-Fakir İnsan, Birlikte Dirlik Vardır, Kıymet Bilmek, Sözün Bittiği Yerdeyiz, İnsanın İnsana Verdiği Acı, Dağa Çıkmak, Neyi Kaybettiğini Hatırla

Aralık (2012): Bir Gayrete Memur Olmak, Hangi Vicdan, Adını Anarsam Serinliyorum, Vefalı Olmak Ya Da Olmamak, Dağlarda Kar Sesi Var, Gerçek Bir İnsan İstersen Görmek, Kışlalar Doldu Bugün, Şehir Asla Unutmaz, Dağların Dilinden Anlamak

Ocak (2013): Ölüm Var Ölüm Var, Gökyüzünün Sakinleri, Yanlış Yapmak, İbrahim Paşalıdan Alıp Veremediğim, Yerini Yadırgamak, Ağaçların Ne Düşündüğünü Asla Öğrenemeyeceğiz, İnsaf Ehli Olmak, Sosyal Bilgiler, Koşsaydım Yetiştirdim Koşmadım

Şubat (2013): Konuşturarak Susturmak, Ekmeğe Hürmet Ediniz, Küçük Ölüm, Su Gibi Aziz Olmak, Dünya Menfaat Dünyası Değildir, Söz Vermek, Hüsrev Hatemi'nin Ülkesi, Nifak Mı İttifak Mı

Mart (2013): Az Görün Çok Görürler, Bizim Yunus, Eve Dönmek, Yalana Maruz Kalmak, Baharı Karşılama, İyilikten Kötülük Gelmez, Kuşların En Güzeli, Düşmanlık, Soru Neredeyse Cevap Oradadır

Nisan (2013): Yeniden İnsan Olabiliriz, Uzun Bir Dürüstlük, Ahlakın ve Vefanın Kitabı, Güzel Tren, Üslup Meselesi, Gri Hırkalı Adam, Görüntüyü Kurtarmak, Milletin Kalbi Ümmetin Alını

Mayıs (2013): Şiirde Kelime Seçimi, Sana Kalpten Soruyorlar, Kalp Yetmezliği, Meziyet ve Şahsiyet, Kork Allah'tan Korkmayandan, Bu Ülke, Ne Mutlu Mutsuzum Diyene, Şimdi Uzaklardasın, Maddi Kazanç Manevi Kayıp

Haziran (2013): Dağın Alnına Kurulmuş Şehir, Bu Ülke Kimin, Artık Yeter, Yetsin! , Bu Ülke Hepimize Lazım, Dünya Biter Yalan Bitmez, İstanbul'un Anıt Ağaçları, Biraz Uzaklaşmak, Kardeşlikte Israrcı Olmak, Zirvede Kalmak Zormuş

Temmuz (2013): Kusur Aramak, Bir Acıya Kiracı, Süleymaniye’de Teravih Namazı, Sen Sadece Şiir Yaz, İyilik Arayanda Kötülük Olmaz, Gülyüzlü Ciddiyet, Dönüp Bakınca, Kimse Üzülmez Kendisi İçin, Ne Çok Acı Var

Ağustos (2013): Dua Taneleri, Ortak Şikâyet, Susuz Yaylanın Suları, Herkes Gider Millet Kalır, Ölü Araziyi İhya Etmek, Sevgisizlik, Bakamamak, Zalimlik, Bencillik ve İslamlık

Eylül (2013): Hakeme Rağmen Kazanmak, Konya Seyahatimiz, Yoranlar ve Yorulanlar, Bir Kütüphane Kurmak

Ekim (2013): Bir Şey Oluyor, Kendini Saklamak, Hacca Gitmek, Bir İnsanı Harcamak, Alıç Ağacıyla Sohbet, Ömrün Örselenmiş Kelebeği, Birbirimizle Yeniden Tanışmalıyız, Siyaset ve Ahlak, Türkçe’nin Sözünden Çıkmamak

Kasım (2013): Türkiye Nedir Neresidir, Ayasofya İbadete Açılsın, Siyaset ve İnsan, İyiler İyilerle Kötüler Kötülerle, Cüzdan Katı Olmak, İznik Seyahatimiz, Yapmayın Siz Kardeşsiniz, Bilecik Seyahatimiz, Müslümanca Tartışmak

Aralık (2013): Fitneden Uzak Durmak, Dostluk ve Düşmanlık, Doğan Ölür- Yapılan Yıkılır, Söğüt Seyahatimiz, Şu Halimize Bir Bakalım, Yaşamasın Kötülük, Geldiğimiz Yer, Tahammül Sınırını Aşmak

Ocak (2014): Zor Zamanlar, Partiler ve Cemaatler, İnsan Bunun Neresinde, Şairleri Niçin Öldürmeliyiz, Hak- Hakikat- Hakkaniyet, Kurtulmak İçin, Bir Millet Uyanıyor, Hepimiz Bir Kişi Eksik Yaşıyoruz, Kardeşlik Ahlakı

Şubat (2014): Bugün Allah İçin Ne Yaptın, Neye Niyet-Kime Hizmet, Kelimelerin Güzel Dünyası, Değişen Bir Şey Var Mı, Dostluk Nedir, Dosta Ah Düşmana Oh Dedirtmemek, Yıkılma Sakın, Bu Gidiş Nereye

Mart (2014): Artık Kendini Rahat Bırak, Her Düşüş Bir Öğreniş, Bahar Temizliği, Türkiye’nin Anlamı, Genç Ölmek, Diken Battığı Yerden Çıkar, İki Mesele, İyiliği Bilmemek, Karanlıktan Çıkarken

Nisan (2014): Millet Asla Unutmaz, Böyle Konuşmamıştık, Bir Ülke İki Dünya, Doğru İnsana Yanlış Yapmak, Acı Kaybımız, İtimat Ehli Olmak, Dile Kolay- Kalbe Zor, Akıllı Kişinin Üç Askeri Vardır, Milleti Karşısına Almak

Mayıs (2014): Bahar Gelmiş Diyorlar, Sana Dilden Soruyorlar, Dergiler Geldiler, Milletin Önünden Çekilin

Haziran (2014): Emek Neydi, Kardeşlik Adabı, Hatırla ve Sıkı Tut, Kuşatma Yarılacaktır, Ayşe Şasa İçin, Derenin Kuşunu Derenin Taşıyla Vurmak, Bilmem Anlatabildim Mi, Emeğe Hürmet Etmek

Temmuz (2014): Yeni Bir Dünya, Kalbin Kararı, Hakikat Nedir, Acilen İhtiyaçtan, Barış Ödüllü Katiller, Kurumuş Kalplere, İnsanlar ve Yahudiler, Müslüman'ı Savunmak, Bir İman Meselesi

Ağustos (2014): Merhamet Etmek, Yolda Olmak, Yarın, Fesadın İşi: Haset, Birlikte Dirlik Vardır, Kardeşime Dokunma, Derdimizin Dermanı, Ancak Birlikte Başarabiliriz, Birinci Meclis Ruhü

Eylül (2014): Kitabın Ahlakını Korumak, Kıymet Bilinmek İster, Kalbin Betonlaşması, Toprağı Savunmak, İnsaf, Ölüm Var, Millete Haset Etmek, Vefatının İkinci Yılında

Ekim (2014): Batı Bataklığı, Acı Gerçek- Tatlı Yalan, Nerede O Eski İnsanlar, Olmadı, Yüksek Hayat Tecrübesi, Uslu İyiler- Şımarık Kötüler, Türkiye Umudun Yurdu, Bursa'nın Kıymeti, Türkiye'ye İnanmak

Kasım (2014): Yeniden Bursa, Yoksulun Sırtı Zenginin Karnı, Anadolu Gençlik Derneği, Ağaçlar ve Odunlar, Kudüs için, Yaşatırsanız Yaşarsınız, Geçici Menfaatler Kalıcı Anlamlar, Gerçek Hayat

Aralık (2014): İslamcılığa Saldırmanın Dayanılmaz Hafifliği, Said Halim Paşa, Kelime ve Zihniyet, Rahatsız Eden Rahatlık, Tarihte Bugün, Bir İnsana Sarılmak, Yerli Ve Milli Olmak, Sana Kalpten Soruyorlar, Son Zamanlar

Ocak (2015): Bildir, Sarıkamış İçin, Hepimiz Tehlikedeyiz, Dostluk ve Düşmanlık, Her Gecenin Bir Sabahı Var, İnsan İnsanın Aynasıdır, Kalbin Kararı, Sözün Namusu, Sözün Özü

Şubat (2015): Yoldaki İşaretler, İmha ve İhya, Milli Hafıza Tazeleniyor, Batı'nın Gerçek Yüzü, Şerrin Azı Da Çoktur, Bize Ne Oldu, Söz Vermek Almak, Bugün

Mart (2015): Siyaset ve Samimiyet, Bu Bir Gezi Yazısıdır, Dün ve Bugün, Siyaset ve Ahlak, Yerli ve Mil9li Olmak, Bir Hilal Uğruna, Siyaset ve Millet, Sürekli Kayıp

Nisan (2015): Tarihin Hatrı, Kıyamet Değil Kıyam, Oyunu Bozmak Zorundayız, Şiir Ne İşe Yarar, Hala Savaştayız, Olan ve Bitmeyen, Kültür Meselemiz, Bir Meseleye Şahitlik Etmek, Yapan Yaptınız Diyendir

Mayıs (2015): İnsanın Çelişkisi, Bitmeyen Kâbus, Sana Üsluptan Soruyorlar, Türkiye'nin Anlamı, Ürkek Ve Tedirgin, Muhammed Mursi'yi Savunmak, İtirazım Var, Nereden Bakıyoruz, Dün ve Bugün

Haziran (2015): Milletin Gönlüne Girmek, Bin Yıllık Kader Birliği, Tehdit Değil Tedbir, Zahmetsiz Rahmet Olmaz, Meziyet ve Şahsiyet Bahsi, Neyi Bıçmek İstiyorsak Onu Ekmeliyiz

Temmuz (2015): Yalanlara Karşı Hakikati Savunmak, Ölüm Düşüncesi, Memleket Sevgisi, Hal ve Gidişat, Allah'ını Seven Defansa Gelsin, Kolay Bulan Çabuk Kaybeder, Örgütlü Kötülük, Kimiz Kimlerdeniz, Bu Sondur

Ağustos (2015): Tekerrür Eden Tarih Değil Gafletimizdir, Bu Yangın Üfleyerek Sönmez, Akan Kan Yükselen Kin, İnsanın Sonu, Davamız Devamızdır

Eylül (2015): Kısa Türkiye Tarihi, Biri 'Barış' Dese Üzülüyoruz, Türkiye'yi Öldürmek İstiyorlar, Yangın Büyürse, Kazanırken Kaybetmek, Çiçek İle Böcek, Nerede O Eski Bayramlar, Hakeme Rağmen Kazanmak, Yerli Ve Milli Olmak

Ekim (2015): Çalışmak Değil Çalışmamak Yorar, Halis Niyet Salih Amel, Yusuf Kaplan'dan İlhamla, Henüz Bitmeyen, Ayıptır- Günahtır- Yazıktır, Başka Türkiye Yok, Birbirimizle Yeniden Tanışmalıyız, Türkiye Mecburiyeti, Yarın

Kasım (2015): Allah Mahcup Etmesin, Müşterek Dert Ortak Şikâyet, Artık Hakiki Gündemimize Dönelim, Ne Durumdayız, Ateş Ateşi Söndürmez, Zulüm 1918'de Başladı, Tehlike Bize Doğru Büyüyor, Uçak Düştü Kel Göründü

Aralık (2015): Fitne, Hayat, Allah Şaşırtmasın, Kendimizden Rızı Mıyız, Daha Dirayetli Olmalıyız, Amacımız Nedir, Bizi Öldürüyorlar, Vatan Yahut İhanet, Eleştiri Ahlakı

Ocak (2016): Sibel Eraslan İçin, Merhamet Ediniz, Hasan Aycın İçin, Terörle İmtihanımız, Bizim Zor Günlerimiz, Bir İnsan Bir İnsana Kışın Bakmalı, Âlem Unutmuş Kalem Unutmamış, Milletin Birliği ve Memleketin Bütünlüğü İçin, Şaşkın ve Üzgünüz

Şubat (2016): Diken Battığı Yerden Çıkar, Nereye Gidiyoruz, Cesaret İle Esaret Arasında, Kötülükten Medet Ummak, İstiklal ve İstikbal Mücadelesi, Ermeni Meselesi, Ölüm, Dönüp Bakınca

Mart (2016): Şehit, Ekmek, Bahar, Menfaat, Korkma, Vefa, Seferberlik Çağrısı, Yılmak Yok, Anadolu İnsanı

Nisan (2016): Bu Sondur, Merhaba, Türkiye'nin Anlamı ve Önemi, Eden Kurtulmuş Diyen Kurtulamamış, Kader Birliği Yapmalıyız, Dün- Bugün- Yarın, Kıymet Bilinmek İster, Ertelenmiş Bir Yazı, Nasılsın

Mayıs (2016): Fitne, Mekânı Piyasa Olanlar, İçimiz Rahat Mı, Son Bakış, Kâğıt Kalem ve Sosyal Medya

Haziran (2016): Yapan Yaptınız Diyendir, Hak ve Batıl, Güzel Bir Kitap, Bir İnsana Dokunmak, Her Ramazan, Bir İnsandan İnsana, Dünyanın Çivisi

Temmuz (2016): Örgütlü Kötülük, Olmadı, Sarı Alan, Göz Gördü Gönül Sevdı, Gençlik Elden Gidiyor Mu, 15 Temmuz 2016, İlahî Fedakârlık, Biz Bu Dili Tanıyoruz, Duyuyor Musunuz?

Ağustos (2016): Göreceğimizi Gördük Anlayacağımızı Anladık, Şu Saatten Sonra, Artık Daha Kuvvetliyiz, Millet Kazandıkça Kimler Kaybediyor, Devletin ve Milletin Bekası İçin, Endişe Var Korku Yok, Korkakların Kıyameti, Bizden Ne İstiyorlar, Allah Devletimize Zeval Vermesin

Eylül (2016): Düşmanlar Hainler ve Gafiller Arasında, Yanlış Giden Bir Şeyler Var, Başarıya Şartlanmak, Bayramın İlk Günü, İnsan Halleri, Acımasızlık, Tarihi Sorumluluk ve Hayati Zorunluluk, Azim İle Hırs

Ekim (2016): Tehlikenin Farkındayız, Sabır, Türkiye'yi Savunmak, Son Durum, Gidememek Kalmak Mıdır, Fitne Ateşi, Hayatın Şartları, Saygı İle Sevgi, Yüksek ve Derin

Kasım (2016): Sadık İle Hain, Emanet Korunacaktır, Terörle İmtihanımız, İnsan Dönmeli Artık İnsana, Türkiye Bir Mesuliyetin Adıdır, İnsan En Ağır Yüktür, Halep Neyimiz Olur, Bir Mücadelenin İçindeyiz, Ortak Kader

Aralık (2016): Evlatlarımız, Maddi ve Manevi, Çaresizlik Bizden Değildir, İstanbul ve Halep, Beş Yıl ve Bugün, Sağlam Duralım, Acı, Yeniden Düşünmemiz Gereken, Bildir

Ocak (2017): Birbirimize Düşersek Ülkemiz Düşer, Buradayız Bekliyoruz, Kar, Bize Düşen Vazife, Kayıplarımız, Şahsiyet ve Meziyet, Dert Söyletir Derman Susturur, Daha İyi Olabiliriz Olmalıyız

Şubat (2017): .Güzellik, Pullarımız, Nerede Duruyoruz, Arkadaşlık, Değişen Nedir, Bize Ne Kalacak, Yapmak İle Yıkma, Nereden Döndük

Mart (2017): Yirmi Yıl Sonra, Bize Gelen Bizimle Giden, Yeni Bir Dönemin Eşiğindeyiz, Hayat ve Bereket, Dünden Devam, İşte Görüyoruz, Yeminli Düşmanlık, Safları Sıklaştırmalıyız, Lakenin Rengi Olmaz

Nisan (2017): Yeniden Niyet Etmeliyiz, Kısaca, Neye Maruz Kalıyoruz, Bir Dünya Kuruluyor, Yarın, Uyur İdik Uyardılar, Kazanırken Kaybedilen, Nereye Geldik, Bir Hatırlatma

Mayıs (2017): Bahar, Son Günler İçin, Tek Tesellimiz, Dostluk Hukuku- Kardeşlik Ahlakı- Arkadaşlık Adabı, Yeniden Düşünmemiz Gerekıyor, Kırk Yıllık Hatır, Üzgünüz, Yolda Olmak, Aslımızdan Kopamayız

Haziran (2017): Türkiye Müşterek Derdimizdir, Dün Bu Vakitte, Halimize Bir Bakalım, Göynük, Hep Haklı Daima Alacaklı Olanlar, Hal ve Gidişat, Yaşanmışlık, Şair Süleyman Çobanoğlu

Temmuz (2017): İyilik Bereketir, İyilerle Birlikte Olmak, Vatanı Vatansızlara Bırakmadık, Hakikat Galip Geldi, Tekrar Yaşanmasın Diye, Şahit Yazılmak, İçimden Geldiği Gibi, Nasıl Bakıyor Nerede Duruyoruz, Kardeşliğimizi Tahkim Etmeliyiz, Görünen Lüzum Üzerine

Ağustos (2017): Ecrin, Üzücü ve Şaşırtıcı Olan, Merhaba, Şeyh ile Hükümdar

Eylül (2017): Bayramdan Önce, Bir Mesele, Barış Ödüllü Katiller, Kırsalda Neler Oluyor, Dengemizi Koruyalım, Yolculuğumuz, Uzak ve Yakın, Son Zamanların Özeti, Temizlik Seferberliği Başlatmalıyız

Ekim (2017): Altı Çizilenler, Yazmadan Önce, Millet Dersine Çalışmalıyız, Bir Kütüphane Kurmak, Yazmış Bulunduk, Bağımlılık Meselesi, Gençliğimizin Kahramanları, Taraklı Seyahatimiz

Kasım (2017): Kirli Dil Kibirli Hâl, Mustafa Akar İçin, Kötülükten Hareket Edenler, Türkiye Nedir, Kazandıkça Kaybetmek, İki Ayı Sonbahar, Bize Düşen Düşmemektir, Eski Vatan, Ben Öteki ve Ötesi

Aralık (2017): Günü Anlamak İçin Dünü Bilmek Gerekıyor, Bütün Bu Olaylar, Aklıma İlk Gelenler, Daima Kudüs, En Küçük Adım Bile, Elbette Filistin, Millete Sadakat Ümmete Vefa, Dağa Çıkmadan Önce, Yeniden Millet Oluyoruz

Ocak (2018): Edebiyat ve Hayat, Yolda Olmak, Halis Niyet Salih Amel Hayırlı Emek, Yoldaki Emanetler, Kısaca, Hayatın Her Yeri, Dün Bugün Yarın, Dost ve Düşman Tanımı Yeniden Yapılmalıdır, Vatandan Yana Olmak

Şubat (2018): Akı Karışıklar İçin Kılavuz, İslam-Batı İlişkilerinde Geldiğimiz Yer, Millî Uyanış, Sultan Abdülhamid Han'ı Anmak ve Anlamak, Kıymetli Bir Çabaya Şahitlik Etmek, Varlığımıza Musallat Olanlar, Yıkıcı Değil Yapıcı Olalım, Tarihte Dün

Mart (2018): İnsan Ümit Veren Konular, Dilimizde Olan Kalbimizde de Bulunmalıdır, Daha Dikkatli Olmalıyız, Son Günlerde, Dünya Ormancılık Günü, Dünya Su Günü, Birkaç Şey Birden, Gençlik Nereye Gidiyor, Sahafnâme

Nisan (2018): Tamer İçin, İçten Bir Seda, Bir Kelimededen, İbrahim Karagül İçin, Evvela Samimiyet, Başkalarını Karalamak Bizi Daha Beyaz Yapmaz, Tavrımız Budur, Kısaca

Mayıs (2018): Kardeşlik Ahlâkı Nedir, Seçimlere Giderken Kültürel İktidar Meselesi, Dostluk Nedir, Tarih Dönüyor, Uzun Bir Gün, Halimizden Memnun Muyuz, Bazı Yeni Konular, Kalbî Beraberlik Çıkarırsız Birliktelik, Tatsız Bir Durum

Haziran (2018): Yaşanan ve Yansıyan, Taşınmak, Kıymet ve Kıyamet, Benzersiz Bir Dönem, Ümmetin Evlatları, Bütünlüğü Korumaktan Yanayız, Yarın, Şimdi, Yer İsimlerinin Peşinden Gitmek

Temmuz (2018): Olması Gereken, Doğru ve Düzgün Olmak, Kaderimizin Merkezi, İzzet Bize Zillet Size, Onun Yazılarını Artık Biliyoruz, Yazmış Bulunduk, Ayrı Dünyalara Ait İki Kavram

Ağustos (2018): Onur Meselesi, Buradayız ve Güçlüyüz, Ortak Kader, İsrâf Ettiklerimiz, Cimrilik ve Cömertlik

Eylül (2018): Gurbetten Sılaya Doğru, Kitaplar Dergiler ve Son Durum, Yazamamak, Şiddet İle İnayet Arasında, Rahmet İle Zahmet Arasında, Geçmiş İle Gelecek Arasında, Böyle Mi Olacaktı, Ne Anladın Anlat, Tekrar Selam Ederim

Ekim (2018): Allah Sabredenlerle Beraberdır, Yıllar Geçer İhtimaller Azalır, Hayret Duygumuzu Kaybediyoruz, Mecburi İstikamet, Siyaset ve İnsaniyet Arasında, Kitaplar Arasında, Aman Avcı Vurma Beni, Şu İttifak Meselesi, Yeni Havalimanı ve Civarı

Kasım (2018): Hafızamızı Tazeleyelim, Sonbahardan Sonra, Barbar Modern Medenî, Son Günlerin Dünyası, Yeniden Çalışmamış Gereken, Yerel Seçimler Yaklaşırken, Hayat İle Ölüm Arasında, Menfaat

Aralık (2018): Her Eleştiren, Devlet Aklı, Kısaca Söylemek Gerekirse, İyilik Yolunda Olmak, Kendini Büyük Görmek, Yakın Tehlike, Kendini Her Şeyin Sahibi Sananlar, Hakkına Razi Olmak, Yeni Türkiye'nin İki Çehresi

Ocak (2019): Sağlam Yürümek İçin, Gönül Seferberliği, Adı Geçen Şehirler, İyi İşler Güzel Eserler, Spor Değil Cinayet, Siyaset İle Samimiyet Arasında, Reklam İle Hakikat Arasında, Maalesef, Zararın Neresindeyiz

Şubat (2019): Otuz Yıl ve Bugün, Dünden Bugüne, Bir Kütüphane Kurmak, Ne Durumdayız, Kederli Kendir, Yine Dertli Dertli, Hak Hakikat ve Hakkaniyet, Günün Sonunda

Mart (2019): Bahar, Yaşanmakta Olan, Kitaplar Arasında, İsmet Özel İçin, Aklıma İlk Gelenler, Çanakkale Nedir, Türkiye Nedir, Durduğumuz Yer, Bir Seçim Daha

Nisan(2019): Seçim Notları, Seçimden Sonra, Son Notlar, Dergilerin Dertleri, İyiliğin ve İyilerin Yanında Olmalıyız, Kayıplar-Kazançlar ve Kalanlar

1.3.Sanatı

“Samimiyet, dilimiz ile kalbimizin, yazdıklarımız ile yaptıklarımızın birbirini tutmasıdır. Elimden geldiğince böyle davranmaya çalışıyorum. İçtenlik ve samimiyet belki budur: *Olanı olduğu gibi yazmak.*”

Tenekeci ilk şiir kitabından bu yana kendine ait bir yol çizmeyi başarmıştır. Onun bu özgün üslubu şiirlerinin başlıca mimarıdır. Bireyin dünya ile uyumsuzluğunu işlediği konu, geneli oluşturur. İnsanı yormayan ama bir yandan da düşündüren yazılarının sahibidir kendisi. Okurken bir anda kalbe tesir etmiş cümlelerin içinde bulur insan kendini.

Şair kimliği ona tabiatla yalnız kalmayı, popüleriteden uzak olmayı, şehrin kalabalığından uzak olmak gerektiğini, gelenekten kopamayışı bir mesuliyet duygusu ile yazdırır. Sezai Karakoç’un “Bu kentin bütün kahvelerini dolaştım, aradığım küçük bir sessizlikti.” dizeleri onun kendi dünyasını yansıtır niteliktedir. Dünyanın kalabalığından uzak oluşu ve kendi dünyasına yönelmesi şiirdeki tavrının bir sonucudur.

Kısmışım sesimi lambayı kısar gibi

İçine kapanık bir taşım şimdi

(TENEKECİ; Giderken Söylenmiştir,2017,s.9)

“Tenekeci, dış dünyadaki sıradan karşılanabilecek birçok şeyi şiir olarak tanımlar ancak bir farkla ki; o da, sıradan olan birçok olayı, durumu veya herhangi bir nesneyi inceliklegörerek, farklı bir bakış açısıyla dış dünyayı kendi hissiyatıyla derinleştirerek, yeniden kurgulama yoluyla yapmasıyla mümkündür.”

(GÜZEL; İbrahim Tenekeci'nin Şiirlerinde Toplumsal Eleştiri ve İnsan Lisans Tezi,2016, s.22)

Bana hitap etmiyor olmadığın gün
Harita kadar bir yer, işte Türkiye!
Yoklarım yolları, birazdan üzgün
Sonra tekrar şiiire...

(TENEKECİ; “Üzülmek Yasak”, Kimsenin Kalbi, s.25)

2. “ŞAİR” OLARAK İBRAHİM TENKECİ

Şair,diğer insanların sıradan gördükleri birçok durumu kendi fikrî ve hissî duygularıyla farklı yorumlayan, adeta süzgeçten geçiren, kendi bakış açısıyla sunan kişidir. Şiir ise bir nevi ilimdir; ilmîni bilmeyen ne yazabilir ne anlayabilir. Şiir, şuurunda olma eylemidir, idrak gerektirir. Ben şiir yazmıyorum, dünyayı bir kenara yazıyorum, diyen bir şairdir İbrahim Tenekeci.

"Acıyla gülümser İbrahim'in şiiri. Ne gösteriş ne riya. Onun şiiri, parıldayan bir diş, buluttan sıyrılan güneş, kabuğu kalkmış yara, bir gūnahtan arta kalan pişmanlık, dumanı üstünde bir bardak çay, ne varsa yani kendiliğinden ve açık, işte öyle. Onun şiirlerini okurken aniden sesler kesiliyor, ortalığı derin ve hüzünlü bir sūkūt kaplıyor."

(Mustafa Kutlu, Saygı Duruşu ve İbrahim Tenekeci 2008, Yeni Şafak Gazetesi)

Tenekeci, şiirlerinde sıradan görüneni farklı ifadelerle kırmıştır. Şair kimliği ona doğayla içi içe olma görevini veriyor gibidir. Çünkü birçok yazısında gezdiği gördüğü yerleri bugüne tanıklık etsin diye şairane bir üslup ile kaleme almıştır. Bu üslup bugün okuyucunun zihninde bir anlık fotoğraf gibi yer etmektedir.

*Şiirlerinde dikkati çeken, kelimenin anlamından çok cümledeki yeridir. “Kendi adıma, ritmi daima canlı tutmak için, iki ve üç hecelik kelimeleri tercih ediyorum.”*Bu sözünden de anlaşılıyor ki şair sözü yormadan olanı olduğu gibi vermeye çalışmıştır. İbrahim Tenekeci’yi özgün kılan da budur.

Şiirin kelimelerle yazıldığı aşikârdır, lakin Tenekeci için dikkati çeken husus hangi kelimeler olduğudur. Anlamından çok söyleniş kuvveti şiirlerinde dikkati çeker. Şair olarak bakıldığı zaman hayatı ve şiirleri bir bütünlük içindedir. Şiirleri, içinde bulunduğu zamanın sıkıntılarına, problemlerine karşı bir savunmadır.

2.1. Dilin Hudutlarını Aşan Satırlar: “Şiir”

“Şair, en büyük dil işçisidir. Şiirin hakkını vermek, aynı zamanda dilin de hakkını vermektir.

(TENEKECİ; Şiirde Kelime Seçimi, Yeni Şafak Gazetesi, 2013)

Şairin ilk şiir kitabından son şiir kitabına kadar olan şiirlerinin yer aldığı eserler şu şekildedir:

- ÜÇ KÖPÜK (1997- DERGÂH YAYINLARI): Mırıldanmalar, Savunma, Sevgilim, İkirim, Yangın, Anons, Düş ve Dua, Yarın Güzeldir, Sözü Yormadan, Şehre Gelen Adam, Merak, Yıldızname, Özet, Çılgınlık, Tek Şey, Muş, İfşaat, Dedeler ve Çiviler, Rötuş, Ağıt, Kıyısız, Melankoli

Bu eser, şairin ifade derinliğinin bir yansımasıdır. Suyun üzerinde dolaşan bu üç köpük aslında kalbinde bir imge denizi gibidir. Nitekim bu imge ve anlamdaki derinlik, suyu hatırlatıyor olması ve o köpüğün üzerindeki resimleştirdiği duruş içindir. Su gibi saf, temiz, aşk kadar büyük, ateş kadar harlı. Şekil hususiyeti açısından bakıldığında ise sözü yormadan, kelimeleri anlamından ziyade çağrıştırdığı kelimeler üzerinden veren bir yapıya sahiptir.

- PELTEK VAİZ (1998- ŞULE YAYINLARI): Yanık Jandarma, Gömü, Mektup, Kursak, Veryansın, Hayın Yüz, Can Burcu, Derin Su, Sus Payı, Serum, Korner, Kurban, Demeç, Peltek Vaiz, Sonsuz Atlara Binen I, Sonsuz Atlara Binen II, Bir Ki Deneme, Solda Sıfır

Tenekeci, yazdıkları ve söyledikleri ile bütün bir şairdir. Peltek Vaiz de bu bütünlüğün sonucunda yazılmış, sıralı şiirleri ile oluşmuş bir eserdir. Muhteva açısından bakıldığında, hayata dair birçok ayrıntıyı bulmak mümkündür. Düşü, hayatın gerçekliğinden almıştır. Muhtevanın yanında şekil vadisinde ise yine sıradan görüneni farklı ifadelerle kırmıştır.

- GÜZELLİK UYKUSU (2000- ŞULE YAYINLARI): İşsizler İçin Şiir, Bazı Kişisel Durumlar, Sen Türkü Yak Ben Mermi, Prova, Şüpheli Paket, Üstünkörü, İncinir Diye Rota, Kar Yağarken Pencere, Uzak İhtimaller Sultanı Baba, Güzellik Uykusu, Gülme Krizi, Mevsim Normalleri, Barış Görüşmeleri, Protez Bacak, Karagün İçin Altı Şiir, Tolerans, Deprem Bana Dedi Ki, Kendime Niçin Kızdım, Kör Bıçak, Bihaber, Yüzler ve Sözler, Mezar Taşı Yontucusu, Kör, Mecnun, Sevgili, Foto Ali, Dilenci, Cüce, Uluorta

Güzellik Uykusu, okuyuculara şiirin tadını tattırır niteliktedir. Bu şiir kitabı yaşanan hayattan çok uzak olmamakla beraber bir arayışın göstergesidir. Bu arayış ise daha çok iyilik ve güzellik üzerine olmuştur. Ölümsüzlüğün arayışı belki de. Çünkü kitaptaki şiirleri çoğunlukla ölüm üzerine ve ölümün bir başka rengini gösterir. Her bir satırında ayrı bir gizlilik, sır mevcuttur. Beraberinde dil, üslup, şekil açısından bakıldığında ise mecazlardan, benzetmelerden, ironilerden bahsetmeden geçilemez.

- GİDERKEN SÖYLENMIŞTİR (2004): Taşların İçindeki, Kendine Yazık Eden, Özet Görüntüler, Olmayan, Genç Görünmek İsteyen, Terden Bembeyaz, Gel Zaman, Giderken Söylenmiştir, Adres Değişikliği, Suçluluk Duygusu, Saraya Gelin Giden, Üzülmek İçin Gerekli Malzemeler, Işıklandırma Çalışmaları, Az Buçuk, Tersinden

Kalkan, Hayır Duası, Göz Hakkı, Bilburan, Yanlış Anlaşılan, Mümkün
Mertebe, Öfkesi Geçmiş Olan, Kapanış Konuşması

Bu kitabında sözcükler konuşuyor gibidir. Yani sözcüklerle söyleşi içinde olmuştur. Hayatın alfabesi olan şiiri yine bir bütün haline getirerek düzenlemiştir. İnsanı dış yüzeysellikten kurtararak iç yüzünü yazar. Düşünceye boğulmuş sözcükleri, hayatın akan suları üzerinde tutmayı bilmiştir. Cümlelerinde aşkı anlatması, okuyucuyu kitaba daha da bağlı kılmıştır. Şiire yaklaşımında yine bir ironi ve mecaz mevcut olmakla birlikte, bunun bir sonucu olarak da çok anlamlılık açık ve net olarak görülmektedir.

- AĞIR MİSAFİR (2008): Üzülmedim Diyemem, Yüksek Katılım, Tüfeksiz Hareketler, Duran Hedef, Yakın Dövüş, Hak Sahipleri, Saygı Duruşu, Dünya Dönüyor Eve, Üç Saniye Koridoru, Görüş Mesafesi, Orta Saha, Barut Hakkı, Kırgın, Fersude, Kızımın Müzik Bilgisi, Var Kuvvet, Yazdan Kalma, Sünnet Marşı, Yetim, Yanaşık Düzen, Kayıp Zaman İşareti, Ateşli Silahlar, Hayat Şartları, Ot Toplayan Kadınlar, Neşide Kadın, Güneşte İhtiyarlar, Dönüş Hazırlığı, Fakir, Çalışan Kesim, Ekmek, Başka Bildiklerimiz, Düzenli Birlikler, İnsanın Olmadığı, Yerleşik Hayat, Düz Koşu, Emtia, Şehirden Gelen, Su Seviyesi, Kır Koşusu, Bereket

Ölüm, yoksulluk, aile, yuva, hüznün, sevgi vb. konularında üç bölüm halinde yazılmış iç açıcı bir şiir kitabıdır. Pek tabii bu konular da toplumsal konuların vazgeçilmezleridir. Eserinde imge üzerinde bir şiir dili oluşturma çabasındadır. Söz sanatlarından, anlamdan yararlandığı bir şiir dili. Zıt söyleyişlerin yanında, toprağı eli sıkı olmasına bağlayıp hüsnütalil gibi estetik söyleyişlere yönelmiştir. Tüfeksiz Hareketler, Yakın Dövüş, Saygı Duruşu vb. şiirleri tematik olarak birbirini besleyen şiirler olarak ortaya çıkarken, Çalışan Kesim, Ekmek, Ot Toplayan Kadınlar, Yetim, Fakir, Bereket vb. şiirleri ise hayatın öteki yüzüne yani ağır misafirlere işaret etmektedir.

- KİMSENİN KALBI (2012): Önce Özetler, Gizli Yazışmalar, Diğer Konular, Cevap Hakkı, Etkisiz Eleman, Silbaştan, Eksik Metin, Üzülmek Yasak, Yemin Harfleri, Ölüye Telkin, Öbür Divan, Topal Gül, Fakirlere Yeni Şeyler, Yıkım Kararı, Yoğun Ateş, Yüksek Kesimler, Yürüyüş Kolu, Birazdan Kuşlar, Kışçı, Demişken Dünya, Kapalı Mekân, Herkes Dışarı, Ölüyorum Baba Nasılsın, Bir Ses Duydum Susun, Bensiz Gittiğin Yerler, Geldik Sayılır, Su İçmem Lazım

Tenekeci'nin bu kitabında muhtevadan önce şekildeki farklılık, hemen göze çarpan hususlardan biri olmuştur. Önce Özetler adlı şiirinde günlük dilin imkânlarını, sözü hiç yormadan şiirine yerleştirdiği çok açık ifadelerle görülmektedir. Onun şiirinde hayat olduğu gibidir. Bu yüzden hayatın kıyısında olmayı değil tam ortasında olmak gerektiğini vurgular. Sözcüklerine tutunan, modern hayatın insana yaptığı fenalıkları, süzgecinden geçirerek kelimelerini özenle seçmiştir.

- GÖRMEDEN ÖLMEK (2016): Bir Çocuğun Sevinişi, Mamelek, Siper Sanatı, Güzel Bıçak, Kuvvetli Yağış, Zamana Karşı, Gündüz Ağacı, Kafesteki Kuşların Gittiği Yerler, Bitmemiş Bir İşin Akşamı Olmak, Görmeden Ölmek, Hiç Bahar, Şimdi Değil, Altı Gün Soğukları, İlk Yenilgi, Köye Giden Cenaze, Şimdi Uzakta Olan, Derbeyan, Sürekli Kayıp, Çabuk Kirlenir, Muhaceret, Bakardık Bazen, Bakma Onlara, Berhayat, Açık Yara, Yolculuk

Son çıkan şiir kitabı, Ağır Misafir'den sonra yine üç bölüm halinde yazılmış hacimli bir eserdir. Diğer şiirlerinden farklı olarak bu kitaptaki son üç şiirine bakıldığı zaman uzun şiir yazma konusunda da usta bir şair olduğu görülür. Uzun olmasına rağmen yine sözü yormadan derdini okuyucuya yansıtmıştır. Yine ironiyi kullanmakla birlikte çok abartmadan, şiirinin etkisini kırmadan yazmıştır. Beraberinde söz sanatlarını da yerli yerinde kullanmıştır. Tabiata ve insana karşı olan tavrını da, kitabın son bölümünde vermiştir.

Tenekeci'nin ne söylediğinden ziyade nasıl söylediği, üslubunun nasıl olduğuna dair bir cevap gibidir. Kullandığı kelimelerin de insanlar gibi şiirde bir yeri hatta sesi vardır. Herhangi bir şiirini ilk okumada ortaya çıkan anlamdan farklı olarak, ikinci, üçüncü okumada daha kuvvetli ve daha farklı anlamlar anlaşılabilir. Bu da kelimelerin birden çok anlamı çağrıştırdığının işaretidir.

Kelimelerin seçimi adeta hayatî bir önem arz etmektedir. Şiiri bir ipe benzetilirse kelimeleri de bu ipe dizilmiş inci gibi düşünülebilir. Şiirinde seçtiği kelimeler adeta ağızda eriyip gitmektedir, bir nevi nehir gibi akıp gitmektedir.

Kelime seçimine o kadar dikkat etmiştir ki, bazı şiirlerini uygun kelimeyi bulamadığı için bekletmiştir. Her bir satırında ayrı bir gizlilik, gizliliğin arkasında da sır mevcuttur.

Onun şiirlerinde şu üç husus önem arz etmektedir: Hassasiyet, dikkat ve duyarlık. Şiirleri daha çok bu üçü etrafında şekillenmektedir. Ona şiir söyleten duyarlılığını şu satırlarından yola çıkarak anlamamız mümkündür:

...

Düşman geliyor, kadim olan her şeye
Dine, disipline ve şiire...
Durmak olur mu?

(TENEKECİ; “Ağır Misafir”, 2017, s.29)

Şairin “düşman”dan kastı, modernite ve modernitenin beraberinde getirdiği “postmodern çağ” olarak nitelendirilen sorunsalın bir işaretidir. Tüm bu metaforların karşısında gücünü şiirleriyle verir. Tabii beraberinde gelenekten de ayrı düşmez.

...

Şiirdir;
Korugan kılar kırılğan kamışları

Taze tutar, ekmeği ve bayrağı
 Can verir, ölüme bile
 Nasıl bir şey anladınız mı?

(TENEKECİ; “Ağır Misafir”, 2017, s.29)

Bu, modern çağın ve bir adım ötesindeki postmodern çağın arkasında getirdiği olumsuz birçok yapaylık, insanların yaşadığı coğrafyada birtakım huzursuzluklara sebep olmuş, insanların birbirleri ile olan ilişkilerini sekteye uğratmıştır. Tenekeci bu ve benzeri durumlara sebep olan durumların karşısına hep şiirleriyle çıkmıştır. Gelenekten kopmayan, insanî değerleri el üstünde tutan ve sürekli hatırlatma ihtiyacı duyduğu şiirleri.

Bunların yanında şehir ve köy hayatının ayırımına da değinen şair, kendisi gelenekten kopmaya razı gelmediği için, geleneğin izlerinin yok olmasına da sessiz kalamaz.

Aile hayatında gördükleriyle birlikte içinde yetiştiği kültüre ve geleneğe sadık kalmaya çalışan ve hayatının her alanında geleneğin izlerini görebileceğimiz Tenekeci, şiirlerinde de bunu dile getirir. En çok da şehir hayatının insan üzerindeki maddi ve manevi olarak açtığı bazı yaralardan, yapaylıklardan yola çıkarak yapar bunu:

(GÜZEL; İbrahim Tenekeci’nin Şiirlerinde Toplumsal Eleştiri ve İnsan Lisans Tezi,2016, s.27)

Kim salıyor caddeye bu kadar arabayı
 Bak yüksele yüksele şehri yutacak asfalt
 Kim öptü de uyuttu yaramaz çocukları
 Kim öptü de uyuttu annelerine inat.

Ah bu şehir dediğin tozlu yoldan bir fayton
 Tok kuzu gibi şakrak, işsiz gibi elemli
 Her şey karton burada, keyifler bile karton
 Acemidir insanlar, ölümdür en kıdemli.

Kargaşadan bir orman, kalplerimiz bir kovuk
 Güneş termos gibidir, olursa işe yarar
 Bilek işe yaramaz, cüzdandır sıkı yumruk
 Kaşlarımız açılır gülsün diye çocuklar.

(TENEKECİ; “Peltek Vaiz”,2016, s.23-24)

Dikkatli bakıldığında sadece şiirlerinde değil, düz yazılarında da bu içine düştüğümüz durumdan kurtulmanın çılgınlıklarını atar gibidir:

“Büyük şehirlerde asfalttan, betondan ve kalabalıktan başka bir şey göremiyoruz. Şehri güzelleştirmek ve insanların az da olsa nefes alabilmelerini sağlamak için tasarlanan parklar, maketten öte gidemiyor. Sunî olarak tasarlandığı için hiçbir albenisi olmayan parklar, şehrin yapısı gereği, dinlenme değil de kız tavlama alanlarına dönüşüyor.

Asfalt ve beton arasına sıkışıp kalan şehirliler, bir zaman sonra ister istemez bazı özelliklerini yitirmeye ve köylülerden ayrılmaya başlıyorlar. Bir yandan gün boyu toprakla, suyla, canlılarla meşgul olan köylüler; öte yanda her geçen gün bunlardan uzaklaşan şehirliler.

Yapısı gereği toprakla, suyla ve canlılarla meşgul olmayan insan, bir müddet sonra mekanikleşmeye, bazı insanî özelliklerini kaybetmeye ve hayatı bir yarıştan ibaret görmeye başlıyor. Toprak, insandaki birçok olumsuzluğu mıknaş gibi çekip alırken; beton, toprağın aldıklarını birer ikişer geri veriyor. Böylece şehir insanı aşırı stresli, korkak, yorgun olurken; köylüler bunun tam tersi oluyorlar:

Rahat, cesur, dinç.”

(TENEKECİ;2017, s.77)

Onun kimileri gibi yazmaya nasıl başladınız sorusuna bir cevabı yoktur. Yazmayı hep mesuliyet olarak görür ve öyle yazar. Onun bu yazma ihtiyacı ise, sorumluluk duygusundan ötürü gelir. Şiiri adeta evlilik gibi düşünmüştür; iyi gününde de kötü gününde de.

İbrahim Tenekeci bir söyleşide, "Sevinçliyken pek şiir yazmam. Elimden bu iş, yani şiir yazmak geldi. Bu dünyada bunu yapabildim. Oldu veya olmadı, benim gücüm buna yetti. Şiiri, faniliğin saldırısına karşı gösterdiğimiz bir refleks olarak gördüm" der. Teknik açıdan ayrıntılara boğulmadan, okunur mu okunmaz mı kaygısı yaşamadan yazar. Nitekim onu farklı kılan da budur; olduğu gibi olmak. Kendisi bu dünyaya, yaşama katlanmak için çareler arar ve bu çareyi de şiirde bulur.

Onun şiirleri, okurken dile kolay gelen fakat düşünürken akla ve kalbe zor gelen, üzerinde defalarca düşünülmesi gereken satırlardan ibarettir. Kendisi birçok devin şiirlerinden haberdar olmasına karşın onların gölgesinde kalmaz, sadece dizlerinde hatırlatır. Çünkü o daima kendi sesinin peşinde koşmuştur.

Haydar Ergülen'in şu sözü onun şairliğine dair önemi özetlemektedir. "İbrahim Tenekeci sessiz sedasız çok önemli bir şiir yazıyor ve her şiirini okuduğumda bu doğallığa nasıl ulaştığını düşünüyorum şaşkınlıkla. Şiirde az rastlanır bir iç içelik var, keder ile ironiyi nasıl buluşturuyorsa, her seferinde ortaya inanılmaz bir şiir çıkıyor."

Tenekeci'nin şiirlerinde üslup bakımından göze çarpan belirgin üç unsur vardır; yalınlık, ironi ve çok anlamlılık. Sırasıyla üzerine düşünüldüğü zaman yalınlık konusunda, birtakım önemli yararlar sağlamıştır. Kolay anlaşılabilirlik ve yine buna bağlı olarak halka hitap ediyor olması.

Tenekeci, yalınlığın yanı sıra Türkçeyi, dili, ince bir titizlikle kullanan bir şairdir. Bunu, dilin inceliklerini kullanmasından ve ısrarından anlamak mümkündür. İroni ve yalınlık bir arada bulunmayan iki zıt üslup gibi görünse de, nitekim ironinin olduğu üslupta daha çok anlam katmanlaşması vardır, Tenekeci'de bu durumun seyri değişmiştir.

Şimdi ben öksüz bir kitabeyim bir mezarından başında,
Bana çarpıp geçiyor günün kambur kuşları
Uğulduyor kalbim, nasıl da uğulduyor, sanki arı kovarı

...

(TENEKECİ; “Peltek Vaiz”, 2016, s.9)

Şiirlerindeki ironi, dilin sınırlarını zorlamaktan çekinmemektedir. İroni onun için zaman zaman bir imge aracı gibidir. Kendisi bir söyleşide; “İroni, benim için acı acı gülmek gibi bir şeydir. Canımı sıkan, beni üzen ya da olumsuz manada şaşırtan şeyleri en iyi ironiyle ifade edebiliyorum.” der.

Bugün edebiyatımıza baktığımız zaman ironi ve hiciv aynı algı çerçevesinde düşünülmektedir. Lakin konumuna ve işlevine baktığımız zaman ikisi farklı mevzulardır. Her şeyden önce ikisi de farklı değerlerin, dizilerin, birer ürünüdür. Hiciv tekil olanı ele alıp incelerken ironi tüme ait bir sorunsalı inceler. Hiciv olumlu ya da olumsuz değerlendirmelere vurgu yaparken ironi aklın savunuculuğunu da beraberinde getirir. Tenekeci’nin şiirlerine baktığımızda da bu durumla örtüşen birçok şiirine rastlamaktayız. Bir örnekle:

Elimdeki gülü kaldırıp mezarlıkta
Sağlığınıza dedim, hepinizin sağlığına
Çocuklar yarı yolda bırakır bizi Tanrım
Kendine gel diyorsun, gelsem olmaz mı sana.

(TENEKECİ; “Güzellik Uykusu”, 2016, s.34)

Tenekeci’nin dili kullanmada dikkate değer bir unsur ise çok anlamlılıktır. Bu çok anlamlılık kastettiğinin aksine, görünen anlamından daha farklı bir anlam çağrışımı oluşturma çabasıdır. Pek tabii beraberindeki mecazlar, benzetmeler, ironiler vs. şiirinin imgesel gücünü artıran unsurlardır.

...

Bu değil sadece beni derinden üzen
Kirleniyor su insana yaklaştıkça
Bulanıyor gökyüzü taş atınca bir kuşa
Ve ben, sevinçten bile kendini esirgeyen
Öpeyim geçsin günün yanaklarından

Tırnaklarını yesin can sıkıntısı
 Açılsın denize sulu boya gemiler
 Bilmesin beni benden başkası

(TENEKECİ; “Giderken Söylenmiştir”,2017, s.38)

Buradaki dizelerde görülen çok anlamlılık Türkçenin zenginliğinin farkında olma ve dilin tüm inceliklerini idrak etme ile alakalı bir durumdur. Bu ve benzeri söyleyişler şiirinde ironiye bağlı olarak gelişen çok anlamlılığa birer örnektir. Bunun yanında kullandığı günlük dilden süzülerek gelen deyimler, şiirlerine yardımcı unsurlardır.

Bir deneme kitabında şiiri maddeye yönelerek değil manaya yönelerek yazılması gerektiğini ifade eder. Onun her satırında ayrı bir mana gizlidir. Kendi dönem şairlerinden ayrıldığı nokta da bu olmuştur. Yazılarında genel olarak aşkı kaleme alması, dışa değil içe yönelmesi okuyucuyu daha da bir kitaba bağlı kılar.

İçten kasıt ise insan ve toplumdur. Şiirlerinde ve yazılarında insanın ve toplumun derdi ile dertlenmeyi, bu dertlere bir çözüm bulmayı kendisine vazife bilmiştir. Toplumdaki birtakım aksaklıkları, düzensizlikleri, insanlık ilişkilerindeki çıkarları vs. konularını şiirlerinde sıklıkla dile getirmiştir. İnsanların görmezden geldiği kimi durumlar, Tenekeci’yi hayrete düşürmekten öte gidememiştir:

Allah biliyor ya
 Benim şaşkınlığım sizinkine benzemez
 Hayrete düşürür beni, umursamadığınız şeyler
 Mesela ırmağa binen balık

Güneşi sırtında taşıyan dağ
 Ve peribacaları, avurtları çökmüş kayalar
 Ve satışın semazenler, ayçiçekleri
 Hayrete düşürür beni.

Tenekeci herkes gibi şairlerin de toplumun bir parçası olduğunu, değişime maruz kaldıklarını ve bu değişim dolayısı ile de yaşananların şiire yansıdığını ifade etmektedir. Bu yansımaların bir ifadesi olarak, şiirin özünü oluşturan bir cümleyi de şöyle ekler: “İnsanız ve evvela insanları yazıyoruz.”

Şair kimliği ile bakıldığında şiirlerinde, bireyin dünya ile anlaşmazlığını gözler önüne sermektedir. Özellikle dünyayla olan münasebetindeki farklılıklara ve tezatlara değinmeden geçemeyiz. Dünyayı hiç sevmediğini ve değer verilecek bir yer olmadığını açık bir ifade ile okuyucuya yansıtmıştır. “Giderken Söylenmiştir” kitabında bu değersizliği şu şekilde işlemiştir:

*“Gözüm olsaydı eğer dünya nimetlerinde
Pekâlâ bulurdum onları bir çöplükte.”*

(TENEKECİ; “Giderken Söylenmiştir”, 2017, s.9)

*“Bakin ne diyorum dünya
Sekerek yürüyor gözümde düştü ya”*

(TENEKECİ; “Giderken Söylenmiştir”, 2017, s.28)

Ve “Görmeden Ölmek” kitabında da bu konunun yer yer devam ettiği görülür:

*“Dünyanın suyuna gidersen eğer
Boğulur kalırsın haberin olmaz,
İnsanlar bunu belki anlamaz
Bakma onlara.”*

(TENEKECİ; “Görmeden Ölmek”, 2017, s.52)

Şiirlerinde adeta bir “masiva” duygusu hissedilmektedir. Ve bu duyguyu, dünyaya kapılarını kapatarak, kendi içinde bir serzenişle okuyucusuna sezdirmeye çalışmıştır. İlk şiir kitabı olan “Üç Köpük”te “Yarın Güzeldir” şiiri bu duygunun bir örneğidir.

Gitmeliyim ve giderken

Bakmamalıyım gözlerine dünya denen fakirin.

(TENEKECİ; “Üç Köpük”, 2018, s.22)

Dünyaya bakış açısının yanında ölüme de değinmektedir. Ve bu iki konuyu şiirlerinde artık bir tavır haline getirdiğini görmekteyiz. En son yazdığı şiir kitabına kadar devam eden bu iki konu, kendisinin dünya görüşünü açıkça ortaya koyduğunun bir kanıtıdır. Ölüm konusu ilk şiir kitabından son çıkan şiir kitabına kadar süregelen bir konu olmuştur. Son çıkan “Görmeden Ölmek” adını verdiği şiir kitabında ve “Kimsenin Kalbi” kitabında da bu tavrı devam ettirmiştir.

“Soğumuş sofraya hiç oturmadan
Uyursun, uyanırsın, bir dünya bitmiş
İnsanı insafsız binalar arasında
Hayata bakıp da hayal ettiğin
O uzak dağların serin sevinci,
Kimsesiz bir özen gibi aklında”

(TENEKECİ; “Görmeden Ölmek”, 2017, s.35)

(...)

“Yolumdan ediyor yaşamak beni

Dünya ile ben, bir büyük bir zırar-”

(TENEKECİ; “Kimsenin Kalbi”, 2018, s.43)

Şairin bu serzenişi tam manasıyla modernizmin ve modern dünyanın bir eleştirisidir. Bu eleştiri kimi zaman kentin ışıklı, renkli hayatından soyutlanışının, kimi zaman da inananların karmaşık ilişkilerin içinde sıkışıp kalmışlığının şikâyetidir. Kendisi modern dönemin şairi olsa da gelenek içindeki yerini korumuştur ve bu modern dünyada hiçbir şeye sahip olmamayı arzulayan edası onu farklı kılmıştır. Şairin dünyadan şikâyeti, aynı zamanda modern kentin yeni insan karakterlerinden ve yaşama şekillerinden de şikâyetidir:

“Kim salıyor caddeye bu kadar arabayı
Bak yüksele yüksele şehri yutacak asfalt”

(TENEKECİ; “Peltek Vaiz”,2016, s.23)

Şiirlerinde sık sık işlediği bu modern hayatın getirdiği yeniliklerle beraber değişen şehir hayatındaki olumsuzluklar, huzursuzluklar insan üzerinde bıraktığı etki kadar ölüm üzerinde de etkilidir. Ölümün unutulup gitmesinden, dünyadan hiç gitmeyecek gibi yaşanmasından da şikâyetçidir:

“Dinle... Mırıldanıyor dünya:
Kurulu bir düzenim var, bu kıyamet neyin nesi...”

(TENEKECİ; *Güzellik Uykusu*, 2016 s.14)

Bakın ne diyorum, dünya
Sekerek yürüyor, gözümde düştü ya.
Seviyorum aklımın almadığı şeyleri

Titriyorum emin olduğum zaman
Evlerin ev halkının ve devletlerin
Gidiyorum bıraktığı boşluktan.

Nefes alıp emek veren, insan gördükçe kaçan
Gereksiz harcamalar gibi herkesin
Canını sıkan ve sonra bırakan
Gidiyorum bu kesin

(...)

Dünyayı, o görkemli hastayı
Belki bir rüzgâr eser beni görmeye
Diyerek bekledim ve düşündüm ki
Gözlerim kalacak benden geriye.

(TENEKECİ; *Giderken Söylenmiştir*,2017, s.28-29)

Aile hayatından gördükleriyle ve içinde yetiştiği geleneğe bağlı olarak yaşama çabası içinde olan Tenekeci, şiirlerinde bunu çok defa dile getirmiştir:

“Ah bu şehir dediğin tozlu yoldan bir fayton
Tok kuzu gibi şakrak, işsiz gibi elemli
Her şey karton burada, keyifler bile karton
Acemidir insanlar, ölümdür en kıdemli.

(TENEKECİ; Peltek Vaiz, 2016, s.24)

İnsanların elinin arkasıyla ittiği ve görmezden geldiği kimi durumları İbrahim Tenekeci hayretle karşılamıştır.

İnsanları yazıyorum insanım diye
Esir kampında bile
Mizah dergisi!

İnsanlar diyor, diyor gözlerini
Kök salıyor baktığı yere
Bir fidan gibi...

(TENEKECİ; Ağır Misafir, 2017, s.64)

Şair ayrıca, dizlerinde geçim sıkıntısını, maddi imkânsızlıkları her bir dizeye isyana gitmeden, içinde bulunduğu duruma razı gelerek “insan” olmanın gerektirdiği doğal duygularla yansıtır.

Ne varsa hissettiğin, eksikliğini
Açılır sende ona bir gemi,
Gittiği yerlere özenle bakar
İlk kez görüyor gibi.

Bak ama dokunma, böyle bir hayat...

Bir ağaç ne düşünür, durmaktan başka
 Böylesin, alınma ama...
 Yaşlandık diyorsun, şükür Allah'a
 Var, bunu bulamayan da.

Gelinliğin bile kiralıktı, hatırla...

Soluyor zamanla insanın adı bile.
 Olsun, yine de
 Değerlidir, görülür, sevincin.
 Doysun diyedir ekmeğin karnı
 Çalışması, çocuğun gencin...

Çocuklar büyüyor rüzgârın etkisiyle...

...

Başımızı kaldırsaydık vitrinden
 Görecektik, kimdir, nedir, incinen...

(TENEKECİ; Ağır Misafir, 2017, s.54-55)

Beraberinde gündelik hayata dair birçok durumu ve hayatın gerçeklerini de
 şiirlerine konu edinmiştir:

Her zamanki şeyler, geçim derdi vs
 Ömrümüz usulca çekiliyor göndere.

Yürüdükçe yoruyoruz seni yol
 İnsanlık öldükçe nüfus artıyor.

Ah diyorum, ne yapayım ben?
 Gökyüzü kalıyor bizden geriye
 Çalışmak, çabalamak, yine de...

Yer arıyorum, üzülmek için;
 Eskiler pişermiş kısık ateşte
 Ayağa düştü şimdi büyümek bile.
 (...)

(TENEKECİ; Ağır Misafir, 2017, s.25)

Toplumsal gerçekçilerin vazgeçilmez konularından olan bu yoksulluk, dizelerinde keskin bir şekilde açığa vurmadan, nerdeyse o hali sevdirecek bir biçimde yazmıştır. Aslında yoksulluğu değil de, arka planında yoksulluğa neden olan ideolojik gerçekleri yansıtmaya çalışmıştır. O da yetim büyümüşü ama bundan hiçbir zaman şikâyetçi olmadı. "Fakrım fahrımdır" diyerek fakirliği, övünç haline getirmiştir.

(Kamil Yeşil,
 Türkçenin Sözünden Çıkmayan Şiir: Ağır Misafir, Milli Gazete, 2008)

Şiirleri, genel olarak insanı ve insan olmanın gerektirdiği temel metaforlar üzerine olduğu için, bunların her biri şiirini anlamaya yönelik ipuçlarıdır. Geçim kaygısı, ev, yuva, anne, doğa, ahlaki değerler, iyimserlik, geçmişe özlem vb. gibi değerler Tenekeci'nin şiirlerinin alt yapısını oluşturan diğer konulardır. Şiirlerindeki düşünsel yalınlığa bakıldığı zaman, mısralarda yer edinen bu değerlerde bir olağanüstülük yoktur. Fakat farklı bir dayarlılıkla okuyucuya sezdirme eğiliminde olmuştur.

Gülümsemek için ne güzel neden
 Tapu işlemleri ve yemek tarifleri

(TENEKECİ; Giderken Söylenmiştir, 2017, s.11)

“Üzmezdi gücümüzü, kaldıramadığımız taş
 Tenha bir yer seçilirdi, söylemek için.
 Geçim ehliydi yoksulluk bile
 Şükretmeyen ne bilsin!

Değil mi?

Pusu kurmazdı kimse, suyun başına
 Gitmezdi çöpe hurmanın çekirdeği
 Bilirdi yolu bütün mevsimler,
 Bir damla su, yaprağın ucunda
 Dünya derdik, böyle bir yer.

Hiçbir şeyi tek başına yeme
 Diyen sahabenin sözünü
 Karıncalar tutuyor ancak.
 İnsan olmanın verdiği güzellik
 Soluyor durmadan, bir bak.”

(TENEKECİ; Ağır Misafir,2017, s.20)

“Dört yaşımdayken gülüp geçen kardeşim
 Var mı buralardan bir isteğin
 Bilirsin ağırdır, yoksulluğun eli
 Çok şükür, iyiyiz şimdi

(TENEKECİ; Ağır Misafir,2017, s.36)

Onun fakirliği gözünün gönlünün tok olmasındadır. Ağır Misafir kitabına verecek bir başka başlık düşünseydi “yoksulluk” olurdu belki de. Bu Ağır Misafir diye tabir ettiği bazen zaman hayat bazen de şiiirdir. Dizelerindeki ev sahipliğini ise yine yoksulluk yapar.

Diğer insanlardan farkı burada da ortaya çıkmaktadır. Dünyadan ve dünyanın müptelası olmuş insanlardan yakınan şair, dünyanın ve dünyalık işlerin bir gelip geçici heves olduğunun sitemini dizelerinde açıkça söylemiştir. **“Bu dünyada kalıcı olan tek şey ölümdür.”** diyen şair insanların ölümlü olduğunu birçok kez dizelerinde hatırlatır. Artık bu konu yazdıklarının bir parçası olmuştur. *Güzellik Uykusu’nda varoluşsal bir yabancılaşma vardır. Bu yabancılaşma, kendisi dışındaki birçok unsurla bağlantısını koparması neticesinde oluşan içe kapanma halidir.*

“Şüpheli paket gibi kalırsın ortalıkta
 Gözlerini kapatır ölüm denen kâkül
 Yürürsün omuzlarda romatizma misali
 Bir kader ki üzerinde v yaka
 Şaşırp kalırsın acemi asker gibi...

(TENEKECİ; Güzellik Uykusu,2016, s. 17)

“Sarayın taşlarından gecekondu yaptılar
 Yalan dünya, diye yazdım ben bunu.

Bir harita kaldı ya, kavimlerin göçünden
 Ot basmış diyorlar kral yolunu.

Gizli pençe gibi buradayım ben.
 Suçum taze hâlâ... Dünya!
 Kursağımdan geçenlerle büyüdün sen!

Sadece birini okudum ama
 Dört kitapta yeri var; insan ölümlü.

Ey ölüm, lafını unutma...

(TENEKECİ; Ağır Misafir, 2017, s. 26)

“A benim
 Oğulotu bitmeyen topraklarda
 Şaşırp kalan kalbim
 Senin Türkçen yok mu, anlatıyorum işte
 Bir kuş kalbi misin ki ürkmek için bahane
 Arayıp duruyorsun.

Bize dönecek oysa o güzel ölüm
 Yatacağız beraber güzellik uykusuna
 Her gün bahar olacak ve onun temizliği
 Yeni yıkanmış tül perde ne ki
 Benzetecek bizi dağların doruğuna.

Ölümünden korkuyor musun diyor okurun biri
 Neden korkayım, ona ne yaptım ki
 Bir kez olsun binmedim saltanat kayığına
 Ve ömrüm boyunca
 Heyelan bölgesinde yaşadım sanki”

(TENEKECİ; Güzellik Uykusu, 2016, s.29)

Bu şiirinde “Bir kez olsun binmedim saltanat kayığına” dizesiyle yine, hiçbir zaman makam mevki peşinde olmadığını, normal bir hayat sürdürdüğünü açık ve net söylemektedir. “Yatacağız beraber güzellik uykusuna” dizesine baktığımızda ise, ölümün daha önce bu kadar güzel süslendiği görülmemiştir. Cümleler sıradan gibi görünse de, ölümü bile güzelleştirişi kelime seçimlerinin ne kadar ustaca olduğudur.

Dizelerde sadece bu konu değil, ölümü, tabiatı bir arada görmek mümkündür. Bu şiirini, yoğun olarak işlediği konuların ve hayat karşısındaki aldığı tavrın bir özeti gibi görmek elbette yanlış olmaz.

Yaşanan güzelliklerin geride kalmasına ve tüm bu güzelliklerin insan eliyle berbat edildiğini vurgulayan Tenekeci, “ Ölüm düşüncesi, hırs ateşini söndürür, dünyaya düşkünlüğü azaltır. Öleceğiz yahu! Nihayetinde bey de ölür, abdal da. Mezarlıklarda herkes aynıdır. Hırslar dinmiş, ihtiraslar sönmüş, düşmanlıklar noktalanmış.

Evler, arabalar, türlü eşyalar, banka hesapları; bütün bu oyuncaklar insanların elinden alınmış. Evet, oyun bitti. Rüya sona erdi.” (TENEKECİ; Sürekli Kayıp, 2015 s.332)

Diyerek ölüm duygusunun dünyaya dair birçok hırsı da noktaladığına dikkat çeker.

Ölümün çat kapı geleceğini ve insanların bu durum karşısında şaşırıp kalacaklarını bu şiirde dile getirmiştir. Aynı zamanda insanların gözünü maddiyatın bürüdüğüne de dikkat çeken şair, tüm bu durumlar karşısında kitaplara sığındığını ifade eder:

(...)

“Sessize aldığım bir dünya heves
Akşamında aklında dönsün de dursun;
Güzeller yorgun olur. Rabbim, pes
Kafesten kuşu, bırak, soğusun.

Yetiyor bana babamın kitapları
Herkes dışarı!”

(TENEKECİ; Kimsenin Kalbi,2018, s.55)

Sadece sıkıntılı, üzgün anlarında şiir yazıyor gibi görünse de aslında şair, neşeli, mutlu anlarında da şiire sığındığını “Üzölmek Yasak” başlıklı şiirinde görmekteyiz.

Erken saatleri, güzelliğın
Cebi delinmemiş günlerin henüz
Olduğın yere geliyor demin
Hem bahar, hem gürz!

Yanlış anlaşılmış bazı elmalar
Gibi sessizce kızaran yanakların,
İrmağın dışında yüzen balıklar
Tutunsun diye konulmuş adın

(TENEKECİ; Kimsenin Kalbi, 2018, s.24)

“Modern zamanlar, uzakları yakın kıldı. Buna karşılık, en yakınımızdaki şeylerin uzağına düştük. Sadece şu veya bu gıdanın değil, artık insan ilişkilerinin bile raf ömrü oldu. Her insanın son kullanma tarihi var. Çünkü insanlara insan olarak değil de, imkân olarak bakılıyor.” (TENEKECİ; Tüfeksiz Hareketler, 2017, s.146)

diyerek modern zamanların insanlara birçok açıdan olumsuz etkilediğini özellikle de ‘insanî’ değerler açısından kayba uğradığını şiirlerinde sıklıkla ifade eder.

(...)

Kar tutmuyor artık şehirleri nedense
Sesini teybe çekip sonra da beğenmeyen
Her kimse,

Ona benzetiyorum ben bu tuhaf ilişkiyi
Ki insan mütercimdir, kalbindeki o şeyi
Metal tadı olsa da ısırıldığı her şeyde
Çevirir durur kendi dilince.

(...)

(TENEKECİ; Güzellik Uykusu, 2016, s.26)

Toplumun derdiyle dertlenmeyi ve toplum için yazmayı kendisine vazife edinmiş bir şairdir. Toplumdaki bazı aksaklıklar, insanlık ilişkilerindeki çıkarlar, kardeşlik bağlarının zayıflığı vs. konularına şiirlerinde sıklıkla yer verir. 1997’de yayınlanan ve ilk şiir kitabı olan Üç Köpük’ten, son şiir kitabı Kimsenin Kalbi’ne kadar tüm şiir kitaplarında toplum ve insan olgusuna değinmiştir.

“Allah biliyor ya
Benim şaşkınlığım sizinkine benzemez
Hayrete düşürür beni, umursamadığınız şeyler
Mesela ırmağa binen balık

Güneşi sırtında taşıyan dağ
 Ve peribacaları, avurtları çökmüş kayalar
 Ve satışın semazenler, ayçiçekleri
 Hayrete düşürür beni.

(TENEKECİ; Üç Köpük, 2018, s.18)

Sıkça işlenen ölüm konusunun yanında ‘dünya’ ve ‘yaşamak’, en çok yer alan konuların başında geliyor. Bunu en iyi örnekleyen şiirlerinin başında ise Gülme Krizi adlı şiiri gelir.

(...)

Ey dünya telaşesinin üstünü örttüğü şey
 Ey konaklarda büyüüp aslını inkâr eden
 Adın her neyse bana da uğra.
 Uğra ki
 Şu adamın nesi var demesin kimse,
 Bir sukuşu gibi usulca öldüğümde
 Isıtsın gittiğimi

(TENEKECİ; Güzellik Uykusu, 2016, s.31)

Ayağını kaldırıyor dünya, konuşurken benimle.
 Budanan oğullar gibiyim, sessiz ve narin
 Nereye koysam geri sayım başlıyor
 Kurcalıyor beni bir çırağın elleri
 Ah, unufak olsam ve desem ki
 Ağzın tat görmesin hayat
 Kandırdın beni

Ki dünya
 Silinmiş bir harita
 Gibi yabancı bana

(TENEKECİ; Güzellik Uykusu, 2016, s.61)

Çocukluktan hatıra bir benzetme olan konuşurken ayağını kaldırmak, oyunlarda da var olan bir aldatmacadır aslında. Şair burada hem özlemini duyduğu çocukluğun saf ve temiz duygularını hem de dünyanın ne kadar aldatıcı bir yer olduğunu bir arada vermiştir.

Şimdi

Yüzümü görmek istemiyormuş hayat hanım

Bense ne var siliyorum, bayramı hatırlatan

(TENEKECİ; Güzellik Uykusu, 2016, s.33)

Bu dizelerde hayata dair bir sitemi var gibi görünse de çok fazla takılmayıp restini çekmiştir şair. Çünkü onun şu dizesi hayata ve dünyaya dair tavrını ortaya koymaktadır: “ Yaşamak ne zor kalbi olana.”

3. ŞİİRLERİNDE YER ALAN DİĞER KONULAR

3.1. “Çocukluk; O Çok Sesli Fotoğraf.”

Şair için çocukluk, diğer konular kendisini ne derece hissettirdiyse, bu konu da şiirlerini besleyen unsurlardan biridir. Birçok şairde olduğu gibi Tenekeci’nin de

hayatında etkili olan bir dönemdir. Unutmak istemediği ya da sürekli hatırlamak istediği dönemler, şiirine kaynaklık etmektedir.

“Annesi olmayan o güzel hatır
Kimseye giden yokuşsuz bayır
Sıkılğan toprak, çekingen su-
Bir de kuşlar, avcılardan dan
Bunlar kalmış, çocuk yaşlardan.

İbrahim diyorum artık hep bana;
Kullanışlı günlerden kalmadı eser,
Yanımda yöremde küçük bir cuma
Soğuyor insan ve evler
Geç ısınıyor, neden acaba?

Şu kadar yıl geçti kalbimin üzerinden,
Kurumuş kalmış sesin, ah arkadaşım-
Kararsız bitkiler gibi bir şeyler
Cennettir ancak yaşanacak yer,
Nihayet anlamışım;”

(...)

“ Yağmurda koşan bir çocuk olsam
Vedalaşır gibi, bildikleriyle.
Kendinden mahrum kalır mı insan?
Kalsam.
Duralım burada, güzel esiyor!”

(TENEKECİ; Kimsenin Kalbi, 2018, s.61)

Çocukluk duygusu şairde bir nevi şiirlerinin “altyapısını” oluşturur diyebiliriz. Hafızasında yer eden bu duyguyu, bugün bir fotoğraf karesini şiire işler gibi işlemiştir. Oradaki masumiyeti, samimiyeti özlediğine dair bir çıkarım yapılabilir şu dizelerde:

“Önce çocukluk, o çok sesli fotoğraf:

Zayıftı o, hep donardı elleri

Durgun bu, kime çekmiş dediler

Bu dünyada yabancı otlar gibi

Gibisi fazla, evet, yabancı...

Olsun, desinler.

Ne kaldı aklında o utangaç çocuktan

Karda kayıp düşenin şaşkınlığı mı.

(...)

(TENEKECİ; Giderken Söylenmiştir, 2017, s.59)

Kendisi şairliğinin yanında bir yazısında çocukluğun insanın anayurdu olduğundan dem vurur. Bugünlere gelene kadar, konuşmadan tutun kültüre kadar, her şey çocukluk zamanlarında şekillenir ve bugün özlemini duyduğu her bir duygu çocuklukta kalmıştır onun için. Geleneğe hizmet etmek, ekmeğe ve emeğe hürmet etmek, vb. birçok değer kelimelerinin özgün oluşu ile şiirde yerini almıştır.

“Otur dedim ağaca, yorulmuşsundur.

Çocuklar içindeyim, beni sorarsan.

Gölgenin sözünden çıkmam güneşte,

Gündüz olup olmadan...

Saygıda kusur etmeyen ağaç

Günleri kınından çıkaran elim,

Alışmak, tutuşmaktır bizim orada

İsterseniz İbrahim

Ortak tanıdıklar, o tatsız şeyler,

Yağmuru aratmayan heves var bende

Yaprak neşesidir, kaybolur gider

Okunmaz bir daha dünyanın şenliğine...

Kuş kadar kaldı ömrüm, üzgünüm
 Derdim dururdum kendi kendime;
 Bir yatağım olsa hergün akardım
 Akardım; durduk yere.”

(TENEKECİ; Kimsenin Kalbi, 2018, s.20-21)

Tenekeci, çocukluğundaki masumluğun, samimiyetin yerini modern zamanın getirdikleriyle daha doğrusu götürdükleriyle, artık samimiyetsiz ilişkilere dönüştüğünden şikâyetçidir. Bunun sonucunda şiirlerinde hep o masum çocukluğunu özler.

“Ey benim otuz yıl sonraki hâlim
 Ölmediysen eğer, yaşıyorsan
 Sözümü kesme de yanına geleyim,
 Derdin nedir, torun ve torba
 Sende saklı ziyan olan ne varsa

Bileyim.

Gibisi fazla, evet, yabani...
 Olsun, desinler.

(TENEKECİ; Giderken Söylenmiştir, 2017 s.59)

3.2. İnsanın Sığındığı Liman: Tabiat

Tenekeci; “Hepimiz Allah’ın tabiatı’nın bir parçasıyız. Parçası olduğu şeyden habersiz yaşamak, en azından edebiyatçılara yakışacak bir davranış biçimi değildir. Gelin görün ki, kiraz ağacı ile vişne ağacını ayıramayan çok sayıda şair tanıyorum. Ayağı topraktan kesilen şair, şiiri de dört duvar arasına hapsedmiş oluyor. Hâl böyle olunca da yaşayan ve ikna eden bir şiirden bahsedemiyoruz.”

(TENEKECİ; Geldik Sayılır, 2017, s.13) diyerek tabiatı, şiir ve yazılarının ayrılmaz bir parçası haline getirmiştir.

Sefer Efendi, kuşlar
Yorulup düşerler, öyle anlaştık.
Dünyayı dik tutan yetişkin dağlar
Demişken dünya, kalmadı artık

Tarlanın içinde bir çağıl olur
Çalı çırpı biter yalnız orada,
Sözü geçmez ki ekmeğin taşa;
Demişken dünya...

(...)

(TENEKECİ; Kimsenin Kalbi, 2018, s.50)

“Şiirimiz hava almalı. Fakat bunu, pencereyi açarak değil; şehir dışına çıkarak, dünya yolculuğumuz esnasında bize eşlik edenleri yakından tanıyarak yapmalıyız. Canlı ve samimi bir şiirin peşindeyse eğer, hayatın en diri olduğu yerlere gitmeliyiz. Gerçek hayatı ve samimiyeti şehirlerde veya dört duvar arasında değil, tabiatta bulabiliriz, diye düşünüyorum. Elbette kuvvetli şiirler için masa başı çalışması ve iyi bir kütüphane şart. Şiiri odaya hapsedmek derken, işçilik, disiplin ve şiir görgüsünün önemini hafifletmeye çalışmıyorum. Bunları “elde var bir” olarak gördüm, görüyorum.”

(TENEKECİ; Geldik Sayılır, 2017, s.13)

“Bu yokuş yoktu burada, gençken
Renk vermeyen çiçek... Dünya, sen!
Senin her şeyin, gökyüzün bile
Kurumadan giyilmiş bir gömlek gibi
Duruyor üstümde.

Yalan söylemez temiz ise su;
 Ekmeğe çalışmışım, topraktan soruyorlar.
 Yemekten yapılmış insanlar arasında
 Evden bir yerden yanık kokusu-
 Taşlar diyorum, ne anlıyorlar?”

(TENEKECİ; Kimsenin Kalbi, 2018, s.38)

Tenekeci daima samimiyetin ve hakkaniyetin peşinde olmuştur ve bunu da daima tabiatla bulmuştur. Şehrin kalabalık oluşundan, sesten, gürültüden yani bir nevi insandan yakınmıştır dizelerinde. Tabiatın içindeki her bir varlığın tarihi olduğunu da hatırlatır yazılarında. Mesela saka kuşu onun için sadece kuştan ibaret değildir.

Tabiat çoğu zaman her şeyden “*kaçıp sığındığı bir liman*” olmuştur. Elbette tabiatın insana “özünü” hatırlattığını dizlerine serpiştirmekten kaçınmamıştır. Daha önce de değinildiği gibi modernizmin getirdiği şehirleşmenin, yapaycılığın, yabancılığın doğurduğu sonuçlardan ötürü bunalıma sürüklenen birey, özünden git gide uzaklaşarak kendine de yabancılaşır.

Yağmura, nisana ve yaşıma aldanıp
 Uçurumları kıyı sanarak
 Ve dağlar erişilmeyince acı verir
 Sözünü unutarak
 Kaf dağına gitmek istedim.

Irmak inadıyla yürüdüm uzaklara
 Bir derviş olup yürüdüm uzaklara
 Heyecanımı dindiremedim.

(...)

(TENEKECİ; Üç Köpük, 2018, s. 20)

Tabiatın birçok unsurunu şiirlerinde başarılı bir şekilde işlemiştir. Teskin edici ve teselli edici özelliği ile tabiata daima farklı izlenimler yükleyerek, bu temi kendi duygu ve düşüncüleri ile yeniden yoğurmuş ve okuyucuya aktarmıştır. Özellikle dağları bir dinlenme noktası gibi, şehirden uzak oluşu ile sakinliği ile dağları bir ‘kurtuluş’ vesilesi olarak görür. Bunun yanında yine tabiatın güzelliklerinin insan eliyle tahribe uğramış olmasının sitemini şiirlerinde işlemiştir.

Ağaçları düşünüyorum sonra; mesela elma
Sessiz ve çalışkandır, kendi halinde.
Kiraz da öyledir, konuşkandır fakat
Yüz verdiği için mi serçelere...

Alıç ve Ahlât’ın yeri ayrıdır bizde
Gitmemişlerdir çünkü köyden kente...

(...)

(TENEKECİ; Ağır Misafir, 2017, s.63)

Tenekeci, tabiatı adeta bir şiir gibi algılamıştır ve her bir dizesinde tabiata dair unsurlara yer vermiştir. İnsanların doğayı nasıl hor kullandığına dair zahiri bir söylem olmasa da düzyazılarında inceden göndermeler yapar. Hatta onun şu sözleri tabiata hangi gözle baktığının açıkça ifade edilidir:

Tabiat bizim düşmanımız veya rakibimiz değildir. Doğaya verdiğimiz zararlar, zırar olarak geri dönmeye başladı. İklimler değişiyor, doğal afetler artıyor, hiç olmadık tabiat olayları yaşanıyor. Dengeyi bozan bir çam ağacı yahut saka kuşu olamaz.”

(TENEKECİ; Yeni Şafak, Zararın Neresindeyiz, 2019)

Ekili alanlar, tatlı su kaynakları
Şiirdir bunlar, anladınız mı?

Şiirdir;
 Korugan kılar kırılğan kamışları
 Taze tutar, ekmeği ve bayrağı
 Can verir, ölüme bile
 Nasıl bir şey, anladınız mı?

(TENEKECİ; Ağır Misafir, 2017, s.29)

3.3 Umut, İyimserlik ve İnsan

Şairin dünyadan yana bir sitemi, insanlardan ya da bir yorgunluğu ve kırılğanlığı olsa da hiçbir zaman ümitsiz olmamıştır. Neticesinde okuruna seslenebildiği bir şiiri vardır. Şiirlerinin başlıkları dahi şairin şiire karşı olan yaklaşımını ortaya koymaktadır. Bu duruma en güzel örneklerden biri de Mırıldanmalar şiiridir:

Bir serüven ki
 Bizden biri yaptı sırtımızdaki hançeri
 Ve terk etti bizi huzur denen sevgili

...

İçimden dedim, gömülü bir ırmağın yalnızlığıdır bu
 Beraber yürüyelim olur mu...

(TENEKECİ; Üç Köpük, 2018, s.8-9)

Bir dizesinde “Ey insan sana küstüm” dese de şiirlerinde iyimserlik ve umut bir nebze olsun süregelmiştir.

Durmadan boyamalıyım hiç durmadan
 Renklerini yitirmiş hayatı,
 Mevsimlerden keder mi, söyle.
 (...)

Ve ben hâlâ yarın güzeldir diyorum,
Kalmasa da albenisi

(TENEKECİ; Üç Köpük, 2018, s.22-23)

3.4 Dua ve Şükür

Dua ya da yakarış olarak kullanılan konu, Türk şiirinde önemli yer arz etmektedir. Daha çok Tekke şiirinde karşılaştığımız bu konu, Klasik şiirde, Milli edebiyat ve Cumhuriyet dönemi şiirlerinde dahi yerini almıştır. En güzel örneklerini ise Mehmet Akif, Necip Fazıl, Arif Nihat Asya ve Cahit Zarifoğlu vermiştir. Tüm bu dua şiirlerinin ortak noktası ise içtenlik ve yalınlık duygusudur. Bu durum Tenekeci'nin şiirlerinde de böyledir.

Ey bulutların arasına ateş yakan
Isıtan ve ısıtan beni,
İşiten beni,
Kovulmadan güzel günlerin kapısından
Kurtar,
Bu ikircim kuyusundan...

Şiirde görüldüğü üzere Tenekeci, içine düştüğü ikilemden kurtulmak için duasını dizelere aktarmıştır ve tüm samimiyeti ile de Allah'a yakarmaktadır. Sözünün, şiirinin hiç bitmesin istediği bir başka duası ise şöyledir:

Ne güzel, dökmek, şiirle içini;
Aynaya bakarken okunacak o dua;
Güzel yarattın beni, ahlâkımı da
Güzel kıl; Namaz gibi...
...
Canımı yakıyor dünyanın güzelliği
Yetmiyor ömür, o büyük şiire.
Rabbim, ne olur
Sözümü kesme...

Dua konusu, modern şiirimizde Zarifoğlu'nun ve daha öncesinde Karakoç'un şiirlerinden sonra yaygınlık kazanmış olsa da, Tenekeci'nin şiirlerinde de bu konu bugün bir örnek teşkil etmektedir. Nitekim şair, tüm şiirlerinde olduğu gibi bu şiirlerinde de kendine has bir üslup ile seslenmiştir. Bu konu özünde, modernizmin karşısında duran ve geleneği yansıtan bir konu olmuştur.

4.“YAZAR” OLARAK İBRAHİM TENEKECİ

“İnsanız ve evvela insanları yazıyoruz.” diyen bir yazardır İbrahim Tenekeci. Şairliğinin yanında usta bir deneme yazarıdır. Şair olan yazar olamaz kanısını yıkmıştır. Şiirde olduğu kadar deneme yazılarında, gezi yazılarında da bugün kayda değer yazılar kaleme almıştır. Hatta unutulmaya yüz tutmuş birçok “değeri” sözü yormadan hatırlatır ve yazarlığında kendisine bunu bir görev bilir.

Geçmişten bugüne tartışma konusu olan “Sanat sanat için midir?”, yoksa “Sanat toplum için midir?” soruları aranmalı onda. Zira toplumu ilgilendiren her konuyu hem şiirlerinde hem de düzyazılarında sözü çok fazla yormadan, sanatkârane bir edayla, vermeyi başarmıştır.

“Eline kalemi aldığı andan itibaren edebiyata ve sanata hep dava gözüyle baktığını ifade eden Tenekeci'nin yazdıklarında hayata dair birçok şey bulabiliriz. Kaleme aldığı yazı ve şiirlerinde büyük bir sadelik ve içtenlik göze çarpar. Tenekeci'yi Tenekeci yapan unsurlar; samimiyeti önceleyerek yazması, içtenlikle ve kendine has bir duyuşla yazması ve yine aynı zamanda kendi iç âleminin süzgecinden geçirdiği, çağrışımları kuvvetli kelimeleri önelemesidir. Ve en önemlisi de, her zaman, bir başkası değil de İbrahim Tenekeci olmayı, kendisi olmayı başardığı için.”

(GÜZEL, İbrahim Tenekeci'nin Şiirlerinde Toplumsal Eleştiri ve İnsan, Lisans Tezi, 2016, s.18-19)

“İbrahim Tenekeci, kendine has duruşuyla, üslubuyla, tavrıyla son dönem Türk edebiyatına yeni bir soluk getiren şairdir. Şiir dilini kullanırken ki inceliği ve üslubuyla karşımıza çıkan Tenekeci, aynı zamanda şiir dilinde sese ve müzikaliteye de önem veren bir şairdir. Şiirlerinde kuru kuruya söz oyunlarına yer vermeyen, ritmik

çağrışımları olan kelimeleri öncelerken aynı zamanda yazdıklarının da derinliği olmasını önceleyen bir şair; İbrahim Tenekeci.” (GÜZEL; İbrahim Tenekeci’nin Şiirlerinde Toplumsal Eleştiri ve İnsan, Lisans Tezi, 2016, s.18)

Eleştiriye açık konularda, toplumun düzensizliği karşısındaki yazdığı yazılarında vs. tavrını hep ince bir ironi ile ortaya koymuştur. Bu ironi onun bazen kendini ifade edişi bazen de olaylara karşı sitemidir. Sadelik, yalınlık olanı olduğu gibi yazma çabası onun dili kullanımındaki titizliği ortaya koymaktadır.

Onun bu sözü yormadan anlatımı, bugün birçok şairin üslubuna denk düşmektedir. Yazılarında herhangi bir taraf olma söz konusu değildir. Her okur, onun yazılarında bugün farkına varmadan yitirilen “sürekli kayıp”lar diyebileceğimiz birçok değeri hatırlar. Onun meselesinin arkasında, yazılmış olmak için şiirler/yazılar kaleme almak değil, kendi deyimi ile aziz hatıralar bırakmak vardır.

Bu yüzden onun yazıları tutunulacak bir dal olarak değil dikilecek bir fidan olarak gün geçtikçe edebiyata kök salmaktadır.

4.1 Yazarlığının Sesi: Deneme Kitapları

Çoğu şairin yazıları, şiirinin gölgesinde kaldığı iddia edilse de Tenekeci’de böyle bir durum söz konusu değildir. O duruma tamamen farklılık kazandırarak şiirsel metinler kaleme almıştır. Özgün bir şair olduğu kadar denemeleri ile ruhun içine içine işleyen yazılar yazar. Okuyucu bir yazısını bitirdiğinde diğerine hemen geçmek ister.

O daima, yeniliğin içinde yitip gitmekte olan geleneği korumaya çalışmıştır. Her deneme yazısında olduğu gibi Tenekeci’nin deneme yazılarını da okurken, şiirde

olduğu kadar zorlanılmıyor. Bu, *Hüsrev Hatemi tarafından da ifade edildiği gibi* üslubunun bir yansıması olarak deneme/derleme kitaplarından ilk örneklerinin görüldüğü *Uçuş Denemeleri* kitabının arka kapağından birkaç cümleye dair:

“İbrahim Tenekeci’yi bilenler bilir. Edirne Şeyhi Neşati’nin deyimi ile mücella aynalarda bile görünmeyecek kadar benliğinden sıyrılmıştır. İç âleminde her gün devr-i âlem seyahati yapar. Dış âlemde, onu sadece evi ile işyeri arasında yaşıyor sanırsınız. İç âlemde ise her gün sefer vardır. Uçuş Denemeleri, dıştan bakışta bu âleme ait notlar gibidir. Fakat aslında iç âlemin notları bunlar. Tayy-ı zaman ettiği için aramızda yaşayan, aslında Kâtip Çelebi ile sohbet etmiş İbrahim Çelebi’ye selam!”

Bu, gazete yazılarını kitap haline getirmesi, örneğine az rastlanan bir durum olsa da kendisi çok defa günceli değil gündemde olması gerekeni yazdığını birçok kez ifade etmiştir. Şiirlerinde olduğu kadar yazılarında da kaybedilen ve kaybedilmekte olan değerleri yine mesuliyet duygusuyla vermeye çalışır. Sadece bununla da yetinmeyip gezdiği yerlerin önemini, kıymetini, şehir mi kent mi oluşunu ayırt edilmesini sağlayacak şekilde yazmıştır.

Uçuş Denemeleri, ilk basımını 2002’de yaptığı ve aralıklı yıllarla 2018’e kadar basımını tekrar ettirdiği bir eseridir. Kitapta yoksulluktan, ölümden, insandan, bir bölümüne adı verdiği “başka yerlerden” vs. akla hangi konular geliyorsa hepsini ince ince işlemiş ve üç bölüme ayırmıştır: Denemeler, Eski Defterlerden ve Başka Yerler.

Tenekeci için sadece yazar ya da sadece şair denilmemeli. Bu durum, Uçuş Denemeleri adlı kitabını kaleme aldıktan sonra tasdiklenmiş olur. Yazar bazı yazılarında şairlik vasfını da göz önünde bulundurarak yazmış gibidir. Sözü yormadan, en can alıcı kelimeleri özenle seçmesi de bundandır. Konu olarak her konuyu küçük küçük başlıklar halinde verme çabası göze çarpmaktadır. Teslimiyet duygusu, maddeden uzak duruşu ve manaya yönelişi, ölümü sürekli hatırlatması vs. yinelediği konulardır. Birkaç örnek ile doğrulamak gerekirse:

GİRİŞ

KENT

“Rabbim sen olmasan
Kimin aklına gelirim ben.”

“Beceriksiz kent,
Sen busun, insanların
İnsanların üstünde tepindiği...”

Kendisinde sürekli yer etmiş olan dünyadan uzak kalma arzusu ya da dünyayı sevmeyişi, gezip gördüğü yerlere de sığamıştır. “Uçuş Denemeleri ’nde *Kimsesizler Mezarlığı, Kilyos*” adlı yazısında bu duygunun ne kadar açık ve net olduğu ve görülmektedir:

“Kimsesizler Mezarlığının hemen iki yüz metre karşısında tripleks villalar. Birkaç kilometre ötede, trilyonluk villaları ile gündeme gelen Zekeriyaköy. Ve burada; parklarda, sur diplerinde, barakalarda aç susuz ölmüş, ilaç nedir bilmemiş, sıcak bir yuvaya hasret kalmış insanlar. “Hep bana” diyen zihniyet, tüm çıplaklığı ile kendini gösteriyor.

...

Hiçbir şeyin anlamı yok artık. Kimsesizler Mezarlığını gördükten sonra, bütün bunlar, bitmiş bir çek koçanı gibi anlamını, cazibesini yitiriyor. Hatta “aile mezarları”na gizliden gizliye bir öfke duyduğum bile söylenebilir.”

(TENEKECİ, Uçuş Denemeleri, 2018, s.70)

Kimi zaman uzun cümlelerle kimi zaman da birer cümle ile verdiği tanımlarla sanki kendine has bir kelime defteri oluşturmuş gibidir. Bu tanımlamalar sözlük niteliğinde değil, kelimenin üzerinde durup iki kere düşünmek gerektiği üzerinedir. Yüceltilen birçok kelimenin aslında çok da bir değeri olmadığını kendine has üslubu ile yazmıştır.

Nicelikte az gibi görünse de nitelik bakımından yoğun olan bir eseridir. Yer yer duygusallığın yanında düşündüren noktalar da vardır elbet. Zihni düşünce yolculuğuna çıkaran, hayatın içinde bulunduğu halde bakıp da görülemeyenlerin bir çağrısıdır adeta. Bir düz yazıda neler yapılabilir sorusunun en güzel cevabıdır bu eseri.

Devamında ilk basımını yaptığı 2005 yılında, dört bölümlük ve elli altı yazısının yer aldığı Son Düzlük (TENEKECİ; Son Düzlük, 2017) kitabı takip etti.

Sonraki yıllarda gazetede yazdığı köşe yazılarını derlediği bir eseridir. Karşıya iyi bir şair olmanın yanında usta bir deneme yazarı olarak çıkar. Okurken altı çizilen kelimeler, yerini cümlelere bırakır. Dili sade olmakla birlikte dört bölümden oluşan kitabında, görülmesi gereken birçok ince ayrıntıya dikkat çeker. Tatil yapmak ve seyahate çıkmak gibi... Çünkü edebiyatı meslek olarak ya da yazmayı öylesine yazmak olmak için değil bir “meselesi” olduğu için bu farklılıklara dikkati çekmektedir.

Yazarı daima ayakta tutan davasıdır, meselesidir. Bu kitapta kaçındığı nokta, taraf olmakken kaçtığı nokta ise doğa ve bitkililerdir. Ağacı meyvesinden değil gövdesinden tanımayı öğretir. Tüm meselesi bu ve buna benzer öğretilerdir.

“Kimi insanı sadece ayakları ayakta tutar. Kimi insanı ise idealleri, hayalleri. Mesela şiir gibi, dava gibi şeyler...”

(TENEKECİ; Son Düzlük, 2017, s.28)

Tenekeci, bu eserinde gezip gördüğü yerleri, okuduğu kitapları, denemeleri vs. bir araya getiriyor. Birinci bölümde popüler kültürün getirdikleri ya da götürdükleri demek daha yerinde olacaktır, ikinci bölümde şehir ve köy hayatına dair, üçüncü bölümde bitkilere dair denemeler ve dördüncü bölümde ise genel itibarı ile geçmişe dair denemeler yer almaktadır. Ortaya bir kitap tanıtımı ya da gezi yazılarından oluşmuş seyahatname tarzı bir eser olarak değil, aksine yazdığı bu yazıları ve gezdiği yerleri, eserini oluştururken bir araç olarak kullanmıştır.

Gazete yazılarının derlenmesinden öte, üzerinde durulması gereken mühim konuları kaleme almıştır. Yazıları bir bütünün parçası gibidir. Bölümler arası bir kopukluk değil birliktelik vardır. Yeri gelip şiirde üzerinde uzun uzadıya duramadığı çoğu konuyu düzyazıda, bu eserinde toplamıştır.

Okuduğu kitapları, gezip gördüğü yerleri anlatır kitabında. Anlatmakla kalmaz, yazdığı her meselenin daha da derinine inmeye çalıştığı için bunu bir araç olarak kullanır. Mesele ufkuna sahip olması onun eserlerini önemli kılar. Onun meselesi doğayla, insanla değil hayatlardır çoğu zaman.

En önemli meselesi yazmak olduğu için bu kitapta ilk olarak bundan bahseder. *“Yazmak, faniliğin saldırısına karşı, bazı yetenekli insanların gösterdiği reflektir. Refleks ne kadar güçlü olursa, refleks sahibi o kadar uzun yaşar.”*

Bu kitabının bir özelliği de kendi mısralarına yaptığı atıflardır. Şiirde ifade edemediği şeyleri düzyazıda anlatmıştır. Bu yüzden insanı ilgilendiren her husus onun yazılarının başlığı olmuştur.

Yazdığı denemelerini derlediği bir başka eseri ise Tüfeksiz Hareketler’dir. Güne ve güncele dair yazılarını derlediği bir eser olsa da kitap haline getirdikten sonra tekrar tekrar okunması, üzerinde düşünülmesi gereken konular olduğunu söylemeden geçmemek gerek. Güncel olsa da güncelliğini kaybetmeyen yazılar. Onun bu kitabı bugün gazete takip edemeyenler için sunulmuş bir fırsattır.

İsmet Özel, "Titizlik ahlâkın ta kendisidir" der. Tüfeksiz Hareketler’de ortaya koyduğu yazılardaki ciddiyet bu söze işaret etmektedir. Yitirmekte olan ya da maddenin sıradanlaştırdığı birçok kavramı yeniden hatırlatma çabası güder yazılarında. İşte bu çabasının bir örneği olan kitapta genel olarak ahlâk kavramı üzerinde durmuştur ve aynı zamanda kitapta yazılarını destekleyici alıntılara yer vermesi onun çok yönlü bir yazar olduğunun da kanıtıdır.

“Dert insanı söyler” sözünün yankısıdır İbrahim Tenekeci. Derdini de mesuliyet kabul edip yazılarında ona göre bir yol izler. Dünyanın bütün olumsuzluklarını ortaya çıkarmak arzusu onda bu mesuliyet kavramını doldurur. Konu sınırlamasının olmadığını ama yine şiirlerinde olduğu gibi dünyayı karşısına aldığı açıkça görülür.

Son Düzlük’te başlayıp Tüfeksiz Hareketler’de devam eden toplamında elli adet yazıdan oluşan yazılarındaki ince vurgular, bugün özlemi çekilen birçok hassasiyetin yansımasıdır. Bunu hatırlatmayı kendisine bir mesuliyet saydığından yazılarını tüm berraklığı ile okuyucusuna sunmaktadır.

Mahalli bir üslup vardır yazılarında. Lakin bu durum yazılarının mahalli oluşundan değil, kaleminin yerli oluşundan, ayağı yere sağlam basan yazılar

oluşundan ve bugün örneğine az rastlanır bir vefa duygusuna sahip oluşundan kaynaklıdır. Kelime seçimlerine gösterdiği özen yazılarının başlıklarına de dikkati çekmektedir. Yazılarının başlığı için, bu başlığa bu yazı nasıl denk getirilmiş denilir. İşte üslubunun bir özelliği de şaşkınlık içinde bırakmasıdır. Yazılarının içeriği ise yine şiirlerinde olduğu gibi maddeye değil ruha yakınlığıdır.

Bir hatırlatma kitabı: “Geldik Sayılır”

“Hayatın bir yolculuk olduğuna inanıyoruz. Gitmek için geldik. Bu yaşıma kadar gördüğüm güzellik ve inceliklerin bir kısmı bu kitapta bulunuyor. Geldik Sayılır, on beş yıl boyunca kaleme aldığım gezi ve dostluk yazılarından oluşuyor. Biraz da hatıralar, hevesler. Elbette gitmek istediğim halde gidemediğim yerler de var. Ahlat, Gelendost, Sultandağı gibi. Belki oraları da görme imkânım olur ve kitaptaki yerlerini alırlar. İnsan yorgunluktan ibarettir. Gelir, yorulur ve gider.”

Yazar, denemelerini derlediği üç eserinden sonra farklı bir kitapla kendini gösterir. Geldik Sayılır adlı kitabında sadece gezi yazılarına dair yazılar değil, unutulmaya yüz tutmuş dostlukları, aşkı, sevgiyi kâh eğlendirerek kâh hüzünlendirerek hatırlatır. İki bölümden ve yine elli adet yazısını bir araya getirdiği kitabı yeni bir türün habercisi gibi, hem gezi yazılarından hem de denemelerinden ibarettir.

Düz yazılarında genel olarak hatırlatmalara yer veren yazar ve bu kitabında da kültürün ulvi değerlerinin nasıl yozlaştığını şiddetle vurgulamaktadır. Bunu yaparken üslubunun sadeliği de yine göz önündedir. Kelimeler adeta bir nehir gibi akıp giderken kendinizi çoktan düşüncelere dalmış bir halde kitabın son sayfalarında bulursunuz.

Kitap iki başlıktan -bölümden- oluşmaktadır. Birinci bölüm gezip dolaştığı mağaralardan, köylerden-şehirlerden, müzelerden, ikinci bölüm ise her daim özlemine duyduğu çocukluğundan, biraz İstanbul’dandır. Yer yer maddeyi ve eşyayı da kaleme alır ama sadece kendisini değil ruhuna seslenir her birinin.

Sadece bunlarla yetinmez, insanın özü olan tabiata nasıl uzak kaldığını da yazar. Kendisi bu durumdan şikâyetçi olduğu için, bir vişne ağacı ve kiraz ağacının dahi ayırt edilemeyişinin eleştirisini yazmaya çalışır. Bunu bir sorumluluk olarak hissetseydi yazmazdı, çünkü sorumluluk akıl işidir, cebe bakar lakin mesele kalbe bakar, içten gelir. İşte Tenekeci'nin tüm meselesi iki ağaç arasındaki farkı görmemizi sağlamak.

Yazılarında görünenin arkasında neyin olduğunu, neye işaret ettiğini vermeye çalışır. Örneğin dağ deyip geçmemek gerektiğini, karın sadece kelimelerden yahut beyaz renk oluşundan ibaret olmadığı görülür. Dağın babaya benzetildiğini, karın yine özlemine duyduğu çocukluğa götürdüğünü hatırlatır. Bu yüzden herkesin baktığı yerden bakmaz Tenekeci.

Bir de “Öbür Divan” var elbet. 2013'te basımını yaptığı, kendi deyimi ile güncelde olan değil gündemde olması gereken seksen altı adet yazısını derlediği bir diğer hacimli kitabıdır. Alıntılarla desteklediği yazıları, bugün kuyuya atılmış taşlar misali, unutulmuşluktan kurtarılması elzem olan, karanlıktan aydınlığa çıkması gereken mihenk taşları gibidir. Sadece gündemi değil değişmeyen gündemi ele alır yazılarında.

Kitap okunup bitirildiği zaman bir yerlerde, neredeyse unutulmaya yüz tutmuş olan birçok kavramı hatırlatır; kardeşlik, ahlâk, insaf, merhamet, samimiyet ve daha fazlası... Hepsini bir çatı altında düşünüldüğü zaman ahlâk kavramı bunların çatısını oluşturur.

Edebiyat, tabiat ve fikriyat olmak üzere üç bölüme ayırdığı konular; birbirinden bağımsız değildir. Öbür Divan'ın meselesi, yeniden insan olduğumuzun hatırlatılması üzerinedir. Konularının yineleniyor gibi gözükmesinin sebebi ise sürekli bu değerlerin unutulmasından ötürü olsa gerek. Neticede Tenekeci'nin kalemi bir pergel gibi düşünülürse bir ucu insan bir ucu ahlâktır. Ve bu doğrultuda yazdığı her bir yazının ucu insanla noktalanır gibidir.

Dikkati çeken bir başka husus da yazılarında çokça örneklemeye yer vermesidir. Nerdeyse her yazısında birkaç kitap ya da isimden bahseder; İsmet Özel,

Cemil Meriç, Sezai Karakoç vs. gibi. Bu ayrıntıları verirken ek kaynakça gibi bir zahmete girmeden yazılarının yanına ilintiler. Bunu yapmasındaki kolaylık ise yazının devamını merak edenlerin okuması için fazla uğraşmasına gerek kalmaması olabilir pek tabii. Nitekim tüm bu çabalarının sonucunda nasıl bir yazma eyleminde olduğunu açıkça ortaya sermektedir.

Mustafa Kutlu şöyle diyor: “Bir şey yap güzel olsun. Huzura vesile olsun, rikkate yol açsın, şevk versin, hakikate işaret etsin.”

(KUTLU; Hüzün ve Tesadüf, 1999, s.15)

Tenekeci’nin bu eseri için, Mustafa Kutlu’nun sadece bu cümlelerini söylemek bile kitabın içeriğine dair birçok şeyi anlatır niteliktedir. Kardeşlik, iyilik, doğruluk, dostluk ve insana dair tüm meselelerin anlatıldığı kitapta kötülüğe ya da çıkara dair hiçbir meseleye rastlanmaz.

Ruh cephesinde henüz bir kurtuluş savaşının yapılmadığını ileri süren Nurettin Topçu ile ortada kalmış, herkesin sahip çıkması gereken bir davanın peşinde olan Tenekeci, aynı mesuliyet duygusu ile yazar yazılarını. İslami ve insani duygularla, yaklaşımlarla bu davaya sahip çıkmanın gayretinde olmuştur. Onu tanımak için kimleri okuduğunu ve kitaplarında kimlerin isimlerine yer verdiğine bakmak, anlamak için bir başlangıç olacaktır.

Bir de “Sürekli Kayıp”lar var tabi. Farkında olmadan yitirilenler üzerine, istikametinden saptırılmak istenen konulara dair bir pusula görevi üstlenir. Güncele, Türkçeye, tarihe vs. erişebildiği her konuya dair ahlâk ve sorumluluk şuuru ile yüz otuz üç adet yazısını bir araya getirdiği, samimiyetle yoğrulmuş olan bir eseridir.

Kitabın başlığı ile yazdıkları çoğu zaman uyumlu olan yazarın eseri, genel olarak kitabın ortak konusunu yansıtan bir isim olmakla birlikte, düzyazılarının bir araya getirilmesi ile oluşturulmuş son çıkan kitabıdır. Kimi zaman vermek istediği mesaj, kitaplarının ismini oluşturur; “Öbür Divan” gibi. “Sürekli Kayıp”ın bir askeri terim olduğundan ve kitaba neden bu ismi verdiğini yine yazısına bu başlığı verdiği

bir bölümde açıklamıştır. Okuyunca da arka planında çok derin manalar olduğu görülmekte.

Kitaplarının içeriğini anlamak için içindekiler kısmına bakmak bazen yeterli olsa da, anlamak için okumak, eyleme geçmek için ise tekrar tekrar altını çizerek okumak bile kâfi gelmez. Bu durum yazılarının zor anlaşılır olmasından değil, sorumluluk bilincinin ne kadar zayıf olduğu hatırlanması gerektiğinden ve elin taşın altına koyulması gerektiğinden ötürüdür.

Yazılarında genellikle değişen zamanla beraber insanların da değiştiği konusu üzerinde durmuştur. Genel olarak merkezde insanın olduğu, çevresinde ise insanı ve insanlığı ilgilendiren her hususu konu edindiği kitapta aşikârdır. Modern zamanın insana insan olduğu için değil de 'imkân' olarak bakmasından şikâyetçidir çoğu vakit. Kendisinin modern zaman şairi ya da yazarı olarak nitelendirilmesi, onun yazılarında geleneği yazmasına hiçbir vakit engel teşkil etmemiştir.

İnsanlar için sıradan olan birçok olay ya da olgu Tenekeci için farklı olmuştur ve onu farklı kılan da budur. İşte bu farklılıkları, yeniden farklı hissiyatla kaleme alır şair olur; samimiyetle, dürüstlükle kaleme alır yazar olur. Kitapta kötü huylar olarak kin, fitne, zulüm vs. üzerinde durmuştur. Bir diğer üzerinde durduğu nokta ise Müslümanlara yapılan kötülük ve zulümlerle ile ilgilidir.

Farklı coğrafyalarda yaşayan, zulme uğramış Müslümanlara yardım eden ülkenin sadece Türkiye olduğundan, Müslüman'ın Müslüman'dan başka kardeşi olmadığından, bu zulmün bittirilmesi tarafında olduğundan, toplumun üzerine düşen sorumluluğun ise bunun adına gönül bağı verdiği yerler için pratikte fayda sağlayıcı işler olduğundan bahseder.

Mustafa Kutlu, "Şiir sözün bittiği yerden başlar" demişti. Söz, iki türlü biter. Bunlardan biri, insansız yerlerdir. Tenha bir ağaç altında veya su kenarında söz biter, duygu başlar.

SON SÖZ

Şiire ve yazıya daha doğru bir ifadeyle yazmaya tercihten ziyade dava ve mesuliyet gözüyle bakan İbrahim Tenekeci, 1997 yılından itibaren yayımlanan ilk şiir kitabından, en son 2016’da yayımlanan şiir kitabına kadar olan tüm şiirlerinde, hissiyat ve fikriyat düşüncelerinin izlerini görmek mümkündür. Nitekim bu izler, Tenekeci hakkında kolaylıkla fikir sahibi olmamıza yardımcıdır.

Okuyucu, kaleminin merkezi her zaman insan olan ve “İnsanız evvela insanı yazıyoruz.” diyen bir şairle karşı karşıya. Toplumdaki aksaklıkları, eleştiriye açık birçok unsuru kendine has duyuş tarzı ve ironi ile verir. Bu ironi onun için kimi zaman

kendini ifade ediş biçimi olmuştur. Şairin sadeliği, samimiyeti ve duruluğu şiirleri hatta yazıları için vazgeçilmez bir unsur olmuştur.

Bugüne kadar ulaşan şiir kitaplarında sadece bir kaçış olarak gördüğü ölümü değil, bunun yanında dünyadan soyutlanması, dünyayı hiç sevemediğini, tabiatı ve daima özlemine duyduğu çocukluğu, geleneği, geçmişe özlemi vb gibi konuları yazmıştır. Tabiat onun için “*İnsanın aslıdır*” ve çocukluk ise “*Çok sesli fotoğraf*”tır.

Modern hayat karşısında daima geleneğin yanında olmuştur. Şair, modern dönem olarak adlandırılan bu çıkmazın kaçışını şiirde bulmuştur. Tüm bu konuları işleyiş biçimiyle, dili kendine has kullanımıyla, şiirde vermek istediği mesaja yönelik kuvvetli kelime seçimleri ve ironilerle örülmüş olan şiirlerinde dahi yalınlığı ve samimiyeti kaybetmeyişi ile âdeta şiire yeni bir ses getirmiştir.

Onun şiirindeki en önemli özellik, dildeki yalınlık ve manadaki ağırlıktır. Her ne kadar ilk iki şiir kitabında -Üç Köpük ve Peltek Vaiz- içsel deneyimlerini şiirine yansıtırsa da sonraki kitaplarında toplumsal gerçekliğe yaklaşmıştır.

İki binli yılların başında yazmaya başladığı Uçuş Denemeleri, Son Düzlük, Tüfeksiz Hareketler, Sürekli Kayıp, Geldik Sayılır, Öbür Divan isimli eserlerinde olduğu gibi şiir kitaplarında; gazete ve köşe yazılarını derlediği denemelerde de kelime seçimleri büyük bir önem arz etmektedir. Bu kelime seçimlerinde, kimi zaman uzun cümlelerle kimi zaman da birer cümle ile verdiği tanımlarda kendine has bir kelime defteri oluşturmuş gibidir. Genel itibarıyla yazılarında şu üç hususa dikkat etmiştir: Hassasiyet, duyarlılık ve dikkat.

Yazarlığında ve şairliğinde kendini ifade ediş biçimi olan ironi bazı durumlarda olaylara karşı sitemdir. Bunun yanında benzetmeler, mecazlar, günlük dili kolaylıkla şiirde kullanışı vb. durumlar şiirine bir farklılık ve düşünsellik getirir. Aşk, sevgiyi, geçmiş, geleneği, dostluğu, tabiatı ve daha birçok konuyu her bir kitabında farklı farklı dile getirmiştir.

Tabiata dair yaklaşımları başlı başına bir şiir gibidir. Teskin edici ve teselli edici özelliği ile çoğu zaman kaçıp sığındığı bir liman olmuştur. Tüm bunların aksine tabiatın insan eliyle tahrip edilmesinin sitemini de dile getirmiştir.

Daima, görünenin arkasında bir sır olduğunu neye işaret ettiğini verme çabasındadır. Günceli değil gündemi olanı yazma gayretindedir. Çünkü kendisi yazmayı sadece yazmak olarak değil dava olarak benimsemiştir. İslami ve insani duygularla bu davaya sahip çıkmanın gayretinde olmuştur. Onu diğer şairlerden ve yazarlardan farklı kılan husus ise olanı olduğu gibi yazmak olmuştur.

KAYNAKÇA

- GÜZEL, Öznur. (2016). İbrahim Tenekeci'nin Şiirlerinde Toplumsal Eleştiri ve İnsan, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara
- ÇETİN, Nurullah; Şiir İncelemeleri, Akçağ Yayınları, Ankara, 2012
- ÇETİN, Nurullah, Şiir Tahlilleri-2, Akçağ Yayınları, Ankara, 2012
- ÇETİN, Nurullah; Tanzimat'tan Bugüne Yeni Türk Edebiyatı Şiir Çözümlemeleri, Kriter Yayınları, İstanbul, 2009
- ÇEŞİTLİ, İsmail; Metin Tahlillerine Giriş 1 –Şiir, Akçağ Yayınları, Ankara, 2004
- FEDAİ, Celâl, Şiiri Konuştular, Sütun Yayınları, İstanbul, 2011
- TENEKECİ, İbrahim; Üç Köpük, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1997
- TENEKECİ, İbrahim; Ağır Misafir, Profil Yayınları, İstanbul, 2008
- TENEKECİ, İbrahim; Giderken Söylenmiştir, Profil Yayınları, İstanbul, 2004
- TENEKECİ, İbrahim; Peltek Vaiz, Şule Yayınları, İstanbul, 1998
- TENEKECİ, İbrahim; Güzellik Uykusu, Şule Yayınları, İstanbul, 2000
- TENEKECİ, İbrahim; Kimsenin Kalbi, Profil Yayınları, İstanbul, 2012
- TENEKECİ, İbrahim; Görmeden Ölmek, Profil Yayınları, İstanbul, 2016
- TENEKECİ, İbrahim; Uçuş Denemeleri, Profil Yayınları, İstanbul, 2002
- TENEKECİ, İbrahim; Tüfeksiz Hareketler, Profil Yayınları, İstanbul, 2010
- TENEKECİ, İbrahim; Son Düzlük, Profil Yayınları, İstanbul, 2005
- TENEKECİ, İbrahim; Öbür Divan, Profil Yayınları, İstanbul, 2013
- TENEKECİ, İbrahim; Geldik Sayılır, Profil Yayınları, İstanbul, 2017
- TENEKECİ, İbrahim; Sürekli Kayıp, Profil Yayınları, İstanbul, 2015

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı : Ebubekir YİĞİT
Doğum Yeri ve Yılı : Ünseli/1976
Medeni Hali : Evli
Yabancı Dili : İngilizce
E-Posta : ebuyigit@hotmail.com

EĞİTİM DURUMU

Lise :Alparslan Öğretmen Lisesi
Lisans : Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği (1997-2001)
Yüksek Lisans : Kastamonu Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı

MESLEKİ DENEYİM

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Kastamonu Merkez Halk Eğitim Kurum Müdürü (Hâlen)